

Manifesto Europeo de apoio a unha Iniciativa Cidadá Europea (ICE)

Por unha regulación da exposición aos campos electromagnéticos (CEM) que protexa realmente a saúde pública.

1. APLICACIÓN DO PRINCIPIO DE PRECAUCIÓN E DOS PRINCIPIOS ALARA (AS LOW AS REASONABLY ACHIEVABLE) E ALATA (AS LOW AS TECHNICALLY) NA EXPOSICIÓN (INMISIÓN) AOS CAMPOS ELECTROMAGNÉTICOS (CEM), na liña recomendada pola Axencia Europea de Medio Ambiente ⁽¹⁾ e a Asemblea Parlamentaria do Consello de Europa -APCE- nos puntos 5, 8.1.2 e 8.4.3 da **Resolución 1815 de 2011** ⁽²⁾ [e do punto 8.1.4 do Ditame sobre hipersensibilidade electromagnética da **Sección Especializada TEN do Comité Económico e Social Europeo** (CESE) do 7 de xaneiro de 2015 ⁽³⁾], e a súa actualización constante en base aos coñecementos máis actuais sobre os efectos biolóxicos.

2. REVISAR E MINIMIZAR OS LÍMITES DE EXPOSICIÓN (INMISIÓN) AOS CEM ⁽⁴⁾, **COA CORRESPONDENTE MONITORIZACIÓN DO SEU CUMPLIMENTO**, en base ao coñecemento dos efectos biolóxicos (térmicos e non térmicos) e os efectos adversos para a saúde, tal e como se solicita nos puntos 8.1.1 e 8.1.2 da Resolución APCE 1815 e as distintas declaracións da Axencia Europea de Medio Ambiente (1), en base ao Informe BioInitiative ⁽⁵⁾ e á monografía ICEMS do 2010 sobre os efectos non térmicos dos campos electromagnéticos ⁽⁶⁾, e as Resolucións da ICEMS dende 2002 ⁽⁷⁾.

2.1 OS CAMPOS ELECTROMAGNÉTICOS DA RADIOFRECUENCIA (CEM-RF)

– **Comezar** co límite de exposición máxima para a suma de exposicións dos CEM de RF, en base aos efectos biolóxicos e efectos adversos recollidos no Informe BioInitiative 2007, revisión de máis de 2.000 estudos:

En interiores , recomendado no punto 8.2.1 da Resolución APCE 1815 de 2011:		
0.01 $\mu\text{W}/\text{cm}^2$	0.1 milivatios/m²	\cong 0.2 V/m
Y su equivalente en exteriores :		
0.1 $\mu\text{W}/\text{cm}^2$	1 milivatios/m²	\cong 0.6 V/m

– **Control global en tempo real** do cumprimento do valor límite de exposición a través de **zonas de monitorización continúa coa información pública en tempo real a través de Internet** contemplada en algunhas normativas ⁽⁸⁾, na liña do punto 8.4.3 da Resolución 1815 da APCE, o punto 9 da Resolución do Parlamento Europeo P6_TA(2009)0216 ⁽⁹⁾ e o artigo 5 do Convenio de Aarhus ⁽¹⁰⁾.

2.2 OS CAMPOS ELECTROMAGNÉTICOS DE FRECUENCIA EXTREMADAMENTE BAIXA (CEM-FEB/ ELF-EMF):

– **1 mG -miligauss- (0.1 μT -microtesla-)** en espazos habitábeis como límite de exposición máximo aos CEM de FEB/ EMF-ELF da rede eléctrica (liñas de alta tensión, subestacións, transformadores,...), que se garante cunha planificación urbana dunha distancia de seguridade das zonas habitadas de 1 m por cada Quilovoltio de tensión nominal xa contemplada nalgúns normativas ⁽¹¹⁾, na liña recomendada polos puntos 8.4.1 y 8.4.2 da Resolución APCE 1815, e os puntos 8 e 26 da Resolución do Parlamento Europeo P6_TA(2009)0216 (“para reducir ao máximo a exposición dos residentes no caso de extensión dunha rede de liñas eléctricas de alta tensión”), en base á bibliografía científica avalada pola AEMA para a APCE en 2011 e a recomendación do Panel

científico de Seletun 2009 ⁽¹²⁾. Este límite de exposición debe considerarse como un acordo de mínimos ante a notificación de efectos biolóxicos en límites menores a 1 mg.

2.3 REVISIÓN/ACTUALIZACIÓN PROGRESIVA DE DEVANDITOS LÍMITES en base aos estudos e publicacións científicas máis actuais sobre efectos biolóxicos como os xa recollidos na actualización do 2012 do Informe BioInitiative, revisión de máis de 1.800 novos estudos, e suscitados na Resolución de Potenza Picena do 2013 ⁽¹³⁾, e nos futuros estudos.

3. INFORMACIÓN Y EDUCACIÓN:

– **Campañas de Información para sensibilizar a opinión pública, con participación das organizacións de persoas afectadas -aplicando o Convenio de Aarhus-, na liña de coñecer e minimizar os riscos potenciais da exposición aos CEM en base as resolucións do Parlamento europeo de 2008 e 2009, do punto 8.2.4 da Resolución APCE 1815 [e do punto 8.2.7 do Ditame sobre hipersensibilidade electromagnética da Sección TEN do CESE do 7 de xaneiro de 2015], tal e como recomentan diversas axencias sanitarias europeas, asociacións profesionais e científicas ⁽¹⁴⁾.** Información que prime a conexión por cable sobre a conexión sen fíos. Ensinar a recoñecer e minimizar o risco do uso do teléfono móbil e demais dispositivos sen fíos (diminuír o tempo de uso, aumentar a distancia entre o dispositivo emisor e a cabeza e o corpo en xeral, evitar momentos de máxima exposición, primar o teléfono fixo con cable para as chamadas de longa duración, ...), especialmente en poboación con maior risco ⁽¹⁵⁾, e do uso de dispositivos sen fíos con acceso a redes de datos ⁽¹⁶⁾. Estas campañas de sensibilización tamén deben incluír os riscos para a saúde asociados (e como minimizalos) dos aparellos electrodomésticos, na liña proposta polo punto 18 da Resolución do Parlamento europeo P6_TA(2009)0216, incluídas as lámpadas CFL.

Informar de efectos descritos na bibliografía médica (4 e 5) á exposición activa ou pasiva (como no caso do tabaco) aos CEM a curto-medio prazo [cefalea, insomnio, ansiedade; alteración da cognición, a memoria e aprendizaxe, o comportamento, o tempo de reacción, a atención e concentración, a actividade cerebral (electroencefalograma -EEG- alterado), ...] **e a longo prazo** [EHS, fatiga crónica, problemas de fertilidade; enfermidades vasculares, dexenerativas e oncolóxicas ⁽¹⁷⁾, ...].

– **Centros de ensino como zonas saudables Libres de CEM (“Zonas Brancas”), do mesmo xeito que os “espazos sen fume do tabaco”:**

Protección e educación infantil e xuvenil na súa categoría de grupos sensíbeis (maior risco) en período de formación (momento crucial para a adquisición de hábitos), **nun medio de ensino con conexión a internet por cable** (sen Wi-Fi, nin outros dispositivos sen fíos), na liña recomendada polo punto 8.3.2 da Resolución APCE 1815 [e do punto 8.2.7 do Ditame sobre hipersensibilidade electromagnética da Sección TEN do CESE do 7 de xaneiro de 2015, **aplicándose xa parcialmente en diferentes países da UE** ⁽¹⁸⁾].

Educación para a saúde aos axentes implicados no ámbito educativo sobre os riscos da radiación dos dispositivos sen fíos ante a maior vulnerabilidade infantil e xuvenil á exposición aos CEM e á presión de grupo e publicitaria (condutas aditivas), exhortando a postergar o inicio do seu uso na poboación infantil e xuvenil. **Instaurar e potenciar programas específicos de educación ambiental e para a saúde sobre os riscos dos CEM.** Na liña recomendada polo punto 8.3.1 da Resolución APCE 1815, o punto 17 da Resolución do Parlamento Europeo P6_TA(2009)0216 e numerosas axencias sanitarias, asociacións profesionais e científicas, atendendo á participación dos axentes implicados como contempla o Convenio de Aarhus.

4. RECOÑECIMIENTO DA EHS, PROTECCIÓN DAS PERSOAS EHS E DE PROTECCIÓN AOS CEM

– **Recoñecemento oficial da existencia desta síndrome de "electro-hipersensibilidade" como unha enfermidade ambiental e -como en Suecia ⁽¹⁹⁾- como unha Discapacidade Funcional** (desaxustes funcionais e as súas discapacidades resultantes), que inclúa tanto a adaptación das condicións de traballo como a incapacidade laboral. Na liña do punto 8.1.4 da Resolución APCE 1815 e o punto 28

da Resolución do Parlamento Europeo P6_TA(2009)0216 [e solicitado no punto 1.5 do Ditame sobre hipersensibilidade electromagnética da Sección TEN do CESE do 7 de xaneiro de 2015].

- Creación de **protocolos sanitarios de detección e actuación**, xa realizados por institucións como o Colexio de Médicos de Austria (2012) [e a Academia Europea de medicina Ambiental (2016) ⁽²⁰⁾]. Sensibilizar aos profesionais da saúde na existencia desta síndrome e fomentar a formación en enfermidades ambientais.

- Os **lugares públicos** como **ZONAS BRANCAS LIBRES DOS CEM**: centros de ensino e escolas infantís, hospitais e centros de saúde en xeral, os edificios gobernamentais e outros (tales como oficinas de correos, bibliotecas, etc) de atención ao público, centros comunitarios e residencias de anciáns, transporte público, grandes almacéns,...; [como aconsellan os puntos 4.1 e 8.5 do Ditame sobre hipersensibilidade electromagnética da sección TEN do CESE do 7 de xaneiro de 2015], en cumprimento dos principios xerais [da Carta dos Dereitos Fundamentais da UE ⁽²¹⁾] e da “Convención Internacional sobre os Dereitos das Persoas con Discapacidade” de non discriminación, participación e inclusión plenas e efectivas na sociedade, igualdade de oportunidades, accesibilidade ⁽²²⁾

- **Garantir unha vivenda habitábel para as persoas EHS: creación de ZONAS BRANCAS** en pobos e cidades, **como medida de urxencia para as persoas en maior risco** [como aconsella o punto 8.1.1 do Ditame sobre hipersensibilidade electromagnética da sección TEN do CESE do 7 de xaneiro de 2015], e a concesión de axudas estatais para protexer os seus fogares. Todo iso na liña do punto 8.1.4 da Resolución APCE 1815 e en cumprimento da “Convención internacional sobre os dereitos das persoas con discapacidade”.

5. MEDIDAS DIRIXIDAS Á INDUSTRIA E Á ADMINISTRACIÓN:

- **Participación pública no proceso de implantación e seguimento das estacións base de telefonía móbil e as liñas e terminais de alta tensión**, na liña recomendada polo punto 8 da Resolución do Parlamento europeo P6_TA(2009)0216, o 8.4.4 da Resolución APCE 1815 e o artigo 6 do Convenio de Aarhus.

1. - Regulación da oferta publicitaria de dispositivos emisores de microondas. Prohibición da publicidade a favor do seu uso excesivo e prohibición da publicidade específica infantil e xuvenil de dispositivos sen fíos (maior vulnerabilidade), denunciadas no punto 23 da Resolución do Parlamento Europeo P6_TA(2009)0216. [e o punto 8.2.3 do Ditame sobre hipersensibilidade electromagnética da sección TEN do CESE do 7 de xaneiro de 2015, e na lexislación de algúns estados membros da UE 23 ⁽²³⁾]. Esta regulación segue os pasos da Directiva europea sobre a publicidade do tabaco do 2003. ⁽²⁴⁾

- **Etiquetado obrigatorio dos dispositivos sen fíos**, na liña recomendada polo punto 8.2.3 da Resolución 1815 da APCE [e o punto 8.2.1 do Ditame sobre hipersensibilidade electromagnética da sección TEN do CESE do 7 de xaneiro de 2015] e seguindo os pasos das medidas de etiquetado aplicadas pola directiva europea de 2001 sobre produtos do tabaco ⁽²⁵⁾. Imprimir a alerta de potencialmente «nocivo para a saúde» xunto á clasificación **como canceríxeno da categoría 2b pola IARC da OMS** coa divulgación dos riscos potenciais para a saúde relacionados co seu uso e os consellos para minimizar devanditos riscos. Sinalar nos embalaxes dos teléfonos móbiles e nos seus puntos de venda a “Taxa de Absorción Específica” (TAS/DAS/SAR) ⁽²⁶⁾.

- **Retirada do mercado de teléfonos e dispositivos sen fíos específicos para a poboación infantil** [xa contemplado na lexislación dalgúns estados membros da UE ⁽²³⁾], **por estar en contradición cos puntos 8.1.1 e 8.3 da Resolución 1815 da APCE, e a retirada dos dispositivos DECT ordinarios [como o teléfono fixo sen fíos e o monitor de bebé]** -substituír por dispositivos fixos con cable ou (se non é posible) por dispositivos tipo DECT ZERO [radiación cero en espera] nos modos Eco Plus e Full Eco [o coa función “VOX” (activación automática por voz) no caso do **monitor de bebé**] ⁽²⁷⁾-, na liña do punto 8.1.5 da Resolución 1815 da APCE de potenciar “tecnoloxías que sendo tamén eficaces teñan efectos menos nocivos sobre o ambiente e a saúde”.

- **Instauración de dispositivos de aviso da conversación logo de 3 minutos**, como prevención do incremento de tumores cerebrais, como recomendou o Comité Nacional Ruso de Protección ante as Radiacións Non-Ionizantes ⁽²⁸⁾, na liña enunciada no punto 8.1.1 da Resolución 1815 da APCE. [Ver nota e clasificación da IARC/OMS (2011) e as conclusións de estudos posteriores (2014/2016) ⁽¹⁷⁾].
- **Normas sanitarias de convivencia** que disuadan de falar polo móbil preto de mulleres embarazadas, nenos e pícaras e de calquera persoa que esixa o seu dereito de non converterse en usuario pasivo, en cumprimento da Convención Internacional sobre os Dereitos das Persoas con Discapacidade, e na mesma liña que as normas de protección dos fumadores pasivos do fume do tabaco (especialmente na infancia e maternidade) contempladas no Convenio Marco da OMS para o Control do Tabaco de 2003 ⁽²⁹⁾.
- **Retirada do mercado das incubadoras** cuxos motores expoñen aos recentemente nados aos CEM-FEB (ELF-EMF), potenciando o deseño de incubadoras co motor afastado do bebé ou que utilicen chapas absorbentes adecuadas que protexan o seu corpo (como as de Mu-metal) ⁽³⁰⁾, na liña do punto 8.1.5 da Resolución 1815 da APCE de potenciar tecnoloxías que sendo tamén eficaces teñan efectos menos nocivos sobre o ambiente e a saúde.
- **Moratoria na aplicación e implantación dos “contadores intelixentes”** [posibilitando que as persoas que o soliciten poidan retiralos como en Quebec] ⁽³¹⁾, e **das redes 4 G [/5G]**, na liña enunciada nos puntos 8.1.1 (tomar todas as medidas razoables para reducir a exposición) e 8.1.5 (potenciar tecnoloxías que sendo tamén eficaces teñan efectos menos nocivos sobre o ambiente e a saúde -ou que non os teñan-) da Resolución 1815 da APCE.
- **Cobertura obrigatoria de seguro de responsabilidade civil, incluídos os danos á saúde**, para a Industria da telefonía móbil e outros dispositivos sen fíos, cuxa ausencia é evidenciada no punto 26 da Resolución do Parlamento Europeo P6_TA(2009)0216 [e foi reclamada no punto 8.2.2 do Ditame sobre hipersensibilidade electromagnética da Sección TEN do CESE do 7 de xaneiro de 2015].
- **Favorecer os estudos e investigacións independentes** na liña recomendada por [o punto 1.3 do Ditame COM(2011) 348 final — 2011/0152(COD) do Comité Económico e Social Europeo ⁽³²⁾] e polos puntos 8.5.4-8.5.7 da Resolución 1815 da APCE: aumentar o financiamento público, comisións independentes para a asignación de fondos públicos, obrigatoriedade da transparencia nos grupos de presión, incompatibilidade da participación e do financiamento de fundacións apoiadas polos sectores de telecomunicacións e enerxéticos en organismos públicos ⁽³³⁾ coa obrigaón de informar a fonte de financiamento dos estudos utilizados nas avaliacións de riscos de devanditos organismos.
- **Garantir a transparencia, a imparcialidade e a pluralidade das avaliacións dos expertos** ⁽³³⁾ sobre os riscos sanitarios dos campos electromagnéticos non ionizantes (CEM), na liña [do punto 1.4 do Ditame COM(2011) 348 final — 2011/0152(COD) do Comité Económico e Social Europeo] e do punto 8.5.7 e 8.5.8 da Resolución 1815 da APCE, en todos os niveis de decisión incluíndo o nomeamento dos expertos, a presentación das interpretacións científicas alternativas, a inclusión dos “puntos de vista” da cidadanía coa presenza dos grupos relevantes neste ámbito en aplicación do Convenio de Aarhus, ...
- **Substituír as redes sen fíos por conexións por cable onde sexa posible**. Implantación dunha rede europea de cable coaxial / fibra óptica, na liña enunciada nos puntos 8.1.1 (tomar todas as medidas razoables para reducir a exposición) e 8.1.5 (potenciar tecnoloxías que sendo tamén eficaces teñan efectos menos nocivos sobre o ambiente e a saúde -ou non os teñan-) da Resolución 1815 da APCE.
- **Promoción de tecnoloxías e técnicas de futuro biocompatíbel e sostíbel** ⁽³⁴⁾ **desde o punto de vista ambiental e da saúde humana**, na liña do punto 8.1.5 da Resolución 1815 da APCE e o punto 7 da Resolución do Parlamento Europeo P6_TA(2009)0216.

Madrid, 29 de Xuño de 2013

[Ver a [Lista de asinantes do Manifesto Europeo](#)]

NOTAS (actualización de xullo de 2016):

1.- Ver comunicacións da Axencia Europea do Medio Ambiente (AEMA / EEA) en apoio ao Informe Bioinitiative, entre outros, como base dunha alerta temperá sobre os campos electromagnéticos:

- En 2007, fai público un aviso titulado “Radiation risk from everyday devices assessed”:

<http://www.eea.europa.eu/highlights/radiation-risk-from-everyday-devices-assessed>. Ver versión en galego e castelán:
http://www.apdr.info/electrocontaminacion/Documentos/Investigacion/Declaraci%F3n_AEMA_apoio_Bioinitiative.pdf

- En 2008-2009, na Comisión de medio ambiente, saúde pública e seguridade alimentaria do Parlamento Europeo.

- En 2009, na *International Expert Conference on Cell Phones and Health: Public Policy Questions*, Washington, 15 Setembro de 2009, co relatorio “Statement on Mobile Phones”:

http://www.emrpolicy.org/files/15sep09_mcglade_statement.pdf,
<https://ecfsapi.fcc.gov/file/7022311538.pdf>. Versión galega:
http://www.apdr.info/electrocontaminacion/Documentos/Investigacion/Directora_AEMA_2009.gal.pdf

- En 2011:

- Na audición sobre campos electromagnéticos do Consello de Europea (25.02.2011) en París, co relatorio “Statement on Mobile Phones and the Potential Head cancer risk”:

<http://www.icems.eu/docs/StatementbyJMGFeb252011.pdf?f=/c/a/2009/12/15/MNHJ1B49KH.DTL>

- Na Comisión de Medio Ambiente, Agricultura e Asuntos Territoriais da Asemblea Parlamentaria do Consello de Europa. Ver apartado B punto 4.21 da versión galega do documento 12608:

http://www.apdr.info/electrocontaminacion/Documentos/Instituciones_Europeas/P.A.C.E.06.05.11_gal.pdf

- En 2013, na publicación do volume 2 de “Leccións tardías de alertas temperás” da AEMA, no seu capítulo 21 “Mobile phone use and brain tumour risk: early warnings, early actions?”: <http://www.eea.europa.eu/publications/late-lessons-2/late-lessons-chapters/late-lessons-ii-chapter-21>

2.- Resolución 1815 da Asemblea Parlamentaria do Consello de Europa (APCE) sobre Perigos potenciais dos campos electromagnéticos e seus efectos sobre o medio ambiente (27.05.2011):

Ver nota de prensa: http://assembly.coe.int/ASP/NewsManager/FMB_NewsManagerView.asp?ID=6686&L=1, versión en galego e castelán: http://www.apdr.info/electrocontaminacion/Documentos/Instituciones_Europeas/Resolucion.A.P.C.E.27.05.11_prensa.pdf

Ver resolución: en inglés <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-EN.asp?fileid=17994&lang=en>, en francés: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-FR.asp?fileid=17994&lang=FR>, en galego: http://www.apdr.info/electrocontaminacion/Documentos/Instituciones_Europeas/Resolucion.A.P.Consello.Europa.27.05.11.pdf. Ver o documento 12608, 06-05-2011, Informe da Comisión de medio ambiente, agricultura e asuntos territoriais, relator: Sr. Huss: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-fr.asp?fileid=13137&lang=fr>, en galego: http://www.apdr.info/electrocontaminacion/Documentos/Instituciones_Europeas/P.A.C.E.06.05.11_gal.pdf

3.- Ditame da Sección Especializada de transporte, enerxía, infraestruturas e sociedade da información (TEN) do Comité Económico e Social Europeo (CESE) sobre Hipersensibilidade Electromagnética (7 de xaneiro de 2015) [Ver en castelá: <https://webapi.eesc.europa.eu/documentsanonymous/eesc-2014-05117-00-02-as-tra-es.doc> e en portugués: <https://webapi.eesc.europa.eu/documentsanonymous/eesc-2014-05117-00-02-as-tra-pt.doc>].

4.- Os límites establecidos pola ICNIRR son INSUFICIENTES e IRRELEVANTES: xamais protexeron dos efectos biolóxicos e da exposición crónica a longo prazo, só baseáronse nos efectos térmicos da exposición a curto prazo -6 minutos de exposición- (<http://www.icnirp.org/cms/upload/publications/ICNIRPemfgdl.pdf>), na liña exposta nos puntos 21, 22 e 23 da Resolución do Parlamento europeo de setembro de 2008 sobre a Revisión Intermedia do plan de Acción europeo sobre Medio ambiente e Saúde 2004-2010: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2008-0410+0+DOC+XML+V0//ES> (ver extracto en galego e castelán: [www.apdr.info/electrocontaminacion/Documentos/Investigacion/Resolucion_Parlamento_Europeo_\(Bioinitiative\).pdf](http://www.apdr.info/electrocontaminacion/Documentos/Investigacion/Resolucion_Parlamento_Europeo_(Bioinitiative).pdf)) e no punto 8.1.2 da Resolución 1815 da APCE (versión en galego: http://www.apdr.info/electrocontaminacion/Documentos/Instituciones_Europeas/Resolucion.A.P.Consello.Europa.27.05.11.pdf).

Na actualidade hai países, tanto na UE como fóra dela, con regulamentos dun xeito ou outra máis proteccionistas, que o criterio da ICNIRP (ver: http://ec.europa.eu/health/electromagnetic_fields/docs/emf_comparison_policies_en.pdf, <http://nebula.wsimg.com/fbed8bb8a26c6f14262cff2e8fd4dcb7?AccessKeyId=045114F8E0676B9465FB&disposition=0&alloworigin=1>).

5.- Informe Bioinitiative 2007/2012/2014. Edición de agosto de 2007: revisión de máis de 2.000 estudos. Actualización de decembro de 2012: revisión de máis de 1.800 novos estudos. Actualización de abril de 2014: revisión de máis de 400 novos estudos.

- BioInitiative Working Group, David O. Carpenter. New Studies Show Health Risks from Wireless Tech: Warnings from the BioInitiative Working Group at www.bioinitiative.org. University at Albany, Rensselaer, New York /April 16, 2014: <http://www.bioinitiative.org/new-studies-show-health-risks-from-wireless-tech/>
- BioInitiative Working Group, Cindy Sage and David O. Carpenter, Editors. BioInitiative Report: A Rationale for Biologically based Public Exposure Standards for Electromagnetic Radiation at www.bioinitiative.org, December 31, 2012.
- BioInitiative Working Group, Cindy Sage and David O. Carpenter, Editors. BioInitiative Report: A Rationale for a Biologically based Public Exposure Standard for Electromagnetic Fields (ELF and RF) at www.bioinitiative.org, August 31, 2007.

Ver algúns enlaces de resúmenes e capítulos en outros idiomas en: <http://www.peccem.org/bioinitiative2012.html>

6.- The ICEMS Monograph, "Non-Thermal Effects and Mechanisms of Interaction Between Electromagnetic Fields and Living Matter", edited by Livio Giuliani and Morando Soffritti for the "European Journal of Oncology" - Library Vol. 5 of the National Institute for the Study and Control of Cancer and Environmental Diseases "Bernardo Ramazzini", Bologna, Italy, 2010, Part I and Part II: <http://www.icems.eu/papers.htm>, http://www.icems.eu/papers/ramazzini_library5_part1.pdf, http://www.icems.eu/papers/ramazzini_library5_part2.pdf

7.- A **Comisión Internacional para a Seguridade Electromagnética** / International Commission for ElectroMagnetic Safety (ICEMS), fundada para promover a investigación co fin de protexer a saúde pública fronte aos campos electromagnéticos e desenvolver as bases científicas e as estratexias para a avaliación, prevención, xestión e comunicación do risco, baseándose no principio de precaución. Ver: www.icems.eu/

8.- **Os Dispositivos de control en tempo real** son garantía de aplicación dos límites establecidos: recollen valórelas "picos" instantáneos en función dos efectos non térmicos. Desbótanse as medias, deseñadas só para os efectos térmicos. No estado español, a "ordenanza municipal reguladora do emplazamiento, instalación y funcionamiento de equipos para la prestación y uso de servicios de telecomunicaciones" do concello de Leganés (xaneiro 2011: https://www.bocm.es/boletin/CM_Orden_BOCM/2011/01/18/BOCM-20110118-39.PDF) contemplaba diminuír **4.000 veces** o límite estatal permitido (artigo 3b –actualmente derrogado-) e a implantación de un sistema de control en tempo real das inmisións de campo electromagnético, garante do cumprimento de dito límite, e a información ao público (artigo 19, punto 4 –actualmente derrogado-). O sistema de control continuo previsto inicialmente nesta normativa estaba centrado na exposición real da poboación (suma deas emisións dos distintos emisores sen fíos) nos distintos puntos dunha localidade. Ver "Monitoring maximum peak power density values as a more reliable marker for measurement procedures to elucidate RF EMF health effects: Leganes project", C. Maestú, A. Cortés, N. Jiménez, R. López, F. del Pozo. Centro de Tecnología Biomédica, Universidade Politécnica de Madrid. Relato presentado en forma de póster no "33rd Annual Meeting of the Bioelectromagnetics Society" do 2011 en Halifax, Canadá (http://oa.upm.es/13170/1/INVE_MEM_2011_109836.pdf).

9.- **Resolución do Parlamento Europeo, de 2 de abril de 2009**, sobre as consideracións sanitarias relacionadas cos campos electromagnéticos (P6_TA(2009)0216) [<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2009-0216+0+DOC+XML+V0//EN>] e a versión galega: <http://www.apdr.info/electrocontaminacion/Documentos/Parlamento%20Europeo/Informe%202009gal.pdf>.

10.- **Convenio de Aarhus da Comisión Económica das Nacións Unidas para Europa** (1998), sobre acceso á información, participación pública na toma de decisións e acceso á xustiza en temas medioambientais. O Convenio de Aarhus (asinado pola Comunidade Europea e os seus Estados membros en 1998: www.unece.org/env/pp/treatytext.html) apróbase en nome da Comunidade mediante a Decisión 2005/370/CE do Consello, de 17 de febreiro de 2005 (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/?uri=celex:32005D0370>).

11.- Ver artigo 52 das **Normas urbanísticas do Plan Xeral Municipal de Ordenación de Jumilla** (Murcia): <http://www.borm.es/borm/documento?obj=bol&id=11833>

12.- **Panel Científico de Seletun** de 2009, sobre os riscos para a saúde dos campos electromagnéticos: puntos de consenso, recomendacións e fundamentos: <http://emfsafetynetwork.org/wp-content/uploads/2011/02/Scientific-panel-on-EMF-Health-Risks.pdf>. Versión galega: http://www.apdr.info/electrocontaminacion/Documentos/Declaraci%F3ns/Seletun_2009_gal.pdf. Ver vídeo (en inglés) "Olle Johansson, PhD Announcing Seletun Scientific Statement": <https://vimeo.com/18018440>

13.- **Resolución de Potencia Picena** do 2013:

<https://www.dropbox.com/s/koiij5i6al3uy72/POTENZA%20PICENA%20SCIENTIFIC%20RESOLUTION%202013.pdf>

14.- Na liña das **numerosas recomendacións** contra o uso inmoderado do móbil e/ou de protección infantil das tecnoloxías sen fíos, realizadas desde **administracións públicas (especialmente sanitarias)** e/ou **asociacións de profesionais da saúde** en estados como Alemaña ([1](#), [2](#), [3](#), [4](#), [5](#), [6](#), [7](#), [8](#), [9](#), [10](#), [11](#), [12](#), [13](#), [14](#)), Australia ([1](#)), Austria ([1](#), [2](#), [3](#), [4](#), [5](#), [6](#), [7](#)), Bélxica ([1](#), [2](#), [3](#), [4](#), [5](#), [6](#), [7](#), [8](#), [9](#)), Canadá ([1](#), [2](#), [3](#), [4](#), [5](#)), Chipre ([1](#)), España ([1](#), [2](#), [3](#), [4](#), [5](#), [6](#), [7](#), [8](#), [9](#), [10](#), [11](#), [12](#), [13](#), [14](#), [15](#)), Estados Unidos ([1](#), [2](#), [3](#), [4](#), [5](#), [6](#), [7](#), [8](#), [9](#), [10](#), [11](#), [12](#)), Finlandia ([1](#)), Francia ([1](#), [2](#), [3](#), [4](#), [5](#), [6](#), [7](#), [8](#), [9](#), [10](#), [11](#)), India ([1](#), [2](#), [3](#), [4](#), [5](#), [6](#), [7](#), [8](#), [9](#), [10](#)), Israel ([1](#), [2](#), [3](#), [4](#)), Italia ([1](#), [2](#), [3](#), [4](#), [5](#), [6](#), [7](#), [8](#), [9](#), [10](#), [11](#), [12](#)), Irlanda ([1](#)), Polonia ([1](#), [2](#), [3](#)), Reino Unido ([1](#), [2](#), [3](#)), Rusia ([1](#), [2](#), [3](#), [4](#), [5](#)), Suíza ([1](#), [2](#), [3](#), [4](#), [5](#), [6](#)) ... **Así como a nivel europeo** (por exemplo, a **Axencia Europea de Medio ambiente**) e **internacional** (por exemplo, o **chamamento internacional de 2015 de 220 científicos de 41 países, implicados no estudo dos efectos biolóxicos e médicos dos campos electromagnéticos non ionizantes, solicitando protexer a humanos e fauna da exposición a ditos campos electromagnéticos e da telefonía sen fíos**).

Ver:

- "Governments and Health Authorities are Taking Action and Doctors and Scientists Appeal for Stricter Wireless Technology Regulations, Environmental Health Trust, latest online-updating of 2016 [<http://ehtrust.org/policy/international-policy-actions-on-wireless/>].

- Redmayne M. **International policy and advisory response regarding children's exposure to radio frequency electromagnetic fields (RF-EMF)**. Electromagnetic Biology and Medicine. 2015 Jun 19:1-9 [<http://nebula.wsimg.com/fbed8bb8a26c6f14262cff2e8fd4dcb7?AccessKeyId=045114F8E0676B9465FB&disposition=0&alloworigin=1>]

- Oberfeld, G. (2012), Section 22. **Precaution in Action - Global Public Health Advice Following BioInitiative 2007**, 50pp. BioInitiative Working Group, October 2012 [http://www.bioinitiative.org/report/wp-content/uploads/pdfs/sec22_2012_Precution_in_Action_Global_advice.pdf].

- Safe School 2012. Medical and Scientific Experts Call for Safe Technologies in Schools: <http://wifiinschools.org.uk/resources/safeschools2012.pdf>. Ver tamén: "A list of schools and organizations that have taken action regarding wireless technology" (2014) [http://wifiinschools.com/uploads/3/0/4/2/3042232/schools_and_organizations_wifi.pdf].

15.- **Os fetos, mulleres embarazadas, poboación infantil e xuvenil, portadores de implantes electrónicos,...**

16.- Conexión continua = radiación continua.

17.- A **Axencia Internacional de Investigación do Cáncer** (IARC) da OMS clasificou en maio de 2011 os campos electromagnéticos de radiofrecuencia como posibles carcinógenos para os seres humanos (Grupo 2B), baseado nun maior risco de glioma, un tipo de cancro cerebral maligno, asociado co uso de teléfonos móbiles. [Ver nota de prensa http://www.iarc.fr/en/media-centre/pr/2011/pdfs/pr208_E.pdf, con versión en galego http://www.apdr.info/electrocontaminacion/Documentos/OMS/IARC.WHO.31.05.11_gal.pdf. Ver monografía IAR/OMS: <http://monographs.iarc.fr/ENG/Monographs/vol102/index.php>].

- En outubro 2012, unha **sentenza do Tribunal Supremo italiano recoñece o nexa de causalidade entre o uso prolongado do teléfono móbil e sen fíos** na orella esquerda por motivos laborais (5-6 horas ao día, durante doce anos) e a **aparición dun tumor cerebral ipsilateral**, concedendo a un traballador unha incapacidade do 80% en concepto de enfermidade profesional [<https://actualidad.rt.com/actualidad/view/56489-telefonía-movil-causa-tumores-segun-justicia-italiana>].

- **A actualización do informe Bioinitiative no 2014** incide, entre outras cuestións, en que segundo estudos recentes, xa existen probas suficientes da súa capacidade canceríxena para a humanidade: «Novos estudos acrecentan os problemas médicos por tumores cerebrais por utilización do teléfono móbil. "Hai un modelo coherente de aumento do risco de Glioma (un tumor cerebral maligno) e do neurinoma acústico coa utilización de teléfonos móbiles e sen fíos [DECT]", explica Lennart Hardell, MD, PhD da Universidade de Örebro, en Suecia, segundo os estudos publicados en 2012 e 2013: "Os datos epidemiolóxicos mostran que as radiofrecuencias deben ser clasificadas como canceríxeno humano coñecido. Os límites de seguridade pública existentes, FCC / IEEE e o ICNIRP, non son suficientes para protexer a saúde pública..." New Studies Show Health Risks from Wireless Tech: Warnings from the Bioinitiative Working Group / University at Albany, Rensselaer, New York /April 16, 2014 [<http://www.bioinitiative.org/new-studies-show-health-risks-from-wireless-tech/>].

- **A nota do grupo de traballo Bioinitiative do 30 de maio de 2016, informa da pertinencia do estudo do NTP sobre a radiación do teléfono móbil confirmando o risco de cancro.** «O National Toxicology Program (NTP) do National Institutes of Health (NIH) [a axencia sanitaria do goberno federal de EE.UU] acaba de terminar o estudo animal máis importante sobre a radiación do teléfono móbil e o cancro [ver o informe dos resultados parciais en <http://biorxiv.org/content/biorxiv/early/2016/05/26/055699.full.pdf> e de información máis ampla sobre este estudo en <http://ehtrust.org/cell-phone-radiofrequency-radiation-study/>]. Os resultados confirman que os niveis de exposición confirman que os niveis de exposición á radiación do teléfono móbil, dentro dos límites de seguridade actualmente admitidos, son a 'causa probable' de cancro cerebral e do corazón, segundo o Dr John Bucher, director asociado do NTP». Na mesma nota, Lennart Hardell di que «este estudo animal confirma os nosos resultados nos estudos epidemiolóxicos dun risco aumentado de glioma e de neurinoma acústico nas persoas que utilizan os teléfonos sen fíos, tantos os teléfonos móbiles como os teléfonos fixos tipo DECT. O neurinoma acústico é un tipo de Schwannoma, polo que é interesante sinalar que confirma os resultados dun risco aumentado de glioma e de neurinoma acústico no home. En 2013, nós chamamos a actualizar o nivel de risco no home no grupo 1, o axente é canceríxeno para o home. Agora é o momento de avaliar de novo o risco de cancro e doutros efectos potenciais sobre a saúde humana da radiación de radiofrecuencias, así como de informar ao público. Esta proba do NTP reforza considerablemente a proba de risco, o que é suficiente para reclasificar as radiacións do teléfono móbil como un axente canceríxeno coñecido, e confirma a insuficiencia dos límites de seguridade pública existentes». Cell Phone Radiation Study Confirms Cancer Risk / Örebro University, Sweden May 31, 2016 [<http://www.bioinitiative.org/cell-phone-radiation-study-confirms-cancer-risk/>].

18.- Tal e como xa está establecido en Francia, a nivel legislativo, e no estado español, a nivel municipal en l'Hospitalet de Llobregat (Cataluña):

- **A Lei francesa nº 2015-136, 9 de febreiro de 2015, relativa á sobriedade, transparencia, información e concertación en materia de exposición ás ondas electromagnéticas (Lei Abeylle)** [<https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000030212642&categorieLien=id>, en castelán ver: <http://www.avaate.org/spip.php?article2590>], entre outras medidas, prohibe o acceso Wi-Fi a internet en espazos de aloxamento, descanso ou actividade dedicados a menores de 3 anos, así como contempla a desconexión Wi-Fi nas escolas primarias cando non se usen en actividades pedagóxicas dixitais.

- **O concello de Hospitalet de Llobregat** (segundo municipio de Cataluña en número de habitantes) desconectou en abril de 2014 as redes Wi-fi instaladas nas escolas infantís para reducir a exposición a radiofrecuencias na etapa de 0 a 3 anos [http://www.peccem.org/DocumentacionDescarga/Campanas/ESCUELA/ESCRITO_CONSELLERA_RETIRADA_WIFI_HOSPITALET_CAST.pdf]

19.- DISTINTOS GRADOS DE RECOÑECEMENTO DA EHS COMO DISCAPACIDADE FUNCIONAL NOS SEGUENTES PAÍSES E INSTITUCIÓNS.

- **Suecia (2000): a hipersensibilidade electromagnética (EHS) é unha discapacidade funcional plenamente recoñecida oficialmente.**

Precedentes: En maio de 1995, o goberno suízo segundo a SFS 2000:7§2, subvenciona ás asociacións de persoas con discapacidade para as súas actividades (Resolución governamental nº 8 950 621, Réf: S1995 / 2965). A Federación sueca de persoas con discapacidade (HSO), organización paraugas das asociacións de persoas con discapacidade suecas, xa incorporou en 1994 á Asociación sueca de afectados pola electricidade e as pantallas de computadores (FEB) en 1994 (a FEB fundou posteriormente, en 2001, a Asociación sueca de electrosensíbeis).

O parlamento suízo (2000) adoptou o proxecto de lei governamental do Plan nacional sobre a discapacidade (1999/2000: SoU14), coas normas das Nacións Unidas como base ideolóxica principal. A ministra de Asuntos sociais do momento, Lars Engqvist declarou que: «o plan de acción fai referencia ás persoas discapacitadas en xeral sen facer referencia a ningunha discapacidade nin excluír a ningunha. As persoas discapacitadas con motivo da hipersensibilidade electromagnética están cubertas polo plan de acción». Ver: o Plan de acción nacional sobre a discapacidade (SoU14) do 31 de maio de 2000 [https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/arende/betankande/nationell-handlingsplan-for-handikappolitiken_GN01SoU14].

- **A Resolución do Parlamento Europeo, de 2 de abril de 2009,** sobre as consideracións sanitarias relacionadas cos campos electromagnéticos, "pide aos Estados membros que sigan o exemplo de Suecia e recoñezan como unha discapacidade a hipersensibilidade eléctrica, co fin de garantir unha protección adecuada e igualdade de oportunidades ás persoas que a sofren" [<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P6-TA-2009-0216+0+DOC+PDF+V0//ES>].

- **A ditame sobre Hipersensibilidade Electromagnética da Sección TEN do Comité Económico e Social Europeo, do 7 de xaneiro de 2015), que demanda o recoñecemento da EHS nos ámbitos sanitario, laboral e social.**

<https://webapi.eesc.europa.eu/documentsanonymous/eesc-2014-05117-00-02-as-tra-en.doc>.
<https://webapi.eesc.europa.eu/documentsanonymous/eesc-2014-05117-00-02-as-tra-pt.doc>
<https://webapi.eesc.europa.eu/documentsanonymous/eesc-2014-05117-00-02-as-tra-es.doc>.

[Ver en portugués:
e en castelán:

- **Estados Unidos (2002):** A **United States Access Board** (coñecida tamén como a Architectural and Transportation Barriers Compliance Board), axencia goberamental independente dos estados Unidos dedicada á accesibilidade.

A United States Access Board «recoñece que a sensibilidade química múltiple e a sensibilidade electromagnética poden ser considerados incapacitados pola ADA en caso de persoas con deterioro severo da función neurolóxica, respiratoria ou outras, limitándolles substancialmente unha ou máis actividades esenciais da vida do individuo. O Consello ten a intención de mirar de cerca as necesidades desta poboación, para levar a cabo actividades que abordan os problemas de accesibilidade para estas persoas” (setembro de 2002) [<http://www.access-board.gov/guidelines-and-standards/buildings-and-sites/about-the-ada-standards/background/ada-accessibility-guidelines-for-recreation-facilities/general-issues>].

«As persoas con sensibilidade químicas e / ou electromagnéticas poden experimentar reaccións debilitantes pola exposición a niveis extremadamente baixos dos produtos químicos comúns, tales como pesticidas, produtos de limpeza, perfumes e actividades de remodelación, e os campos electromagnéticos emitidos por computadoras, teléfonos móbiles e outros aparellos eléctricos De acordo coa Americans with Disabilities Act (ADA) e outras leis de discapacidade, os edificios públicos e comerciais están obrigados a proporcionar medidas razoables para as persoas con discapacidade por parte das sensibilidade químicas e / ou electromagnéticas". Recomendación de adaptacións para a calidade ambiental interior (IEQ) (2006), un proxecto do Instituto Nacional de ciencias da construción (NIBS) co apoio financeiro da United States Access Board [<https://www.access-board.gov/research/completed-research/indoor-environmental-quality/recommendations-for-accommodations>].

- **Canadá (2007):** A Comisión canadense de dereitos humanos da persoa (CCDP). Ver as súas publicacións:

Políticas en relación coa hipersensibilidade ambiental (actualizado en xaneiro de 2014) [http://www.chrc-ccdp.ca/sites/default/files/politique_hypersensibilite.pdf]. Ver tamén: Reconnaissance des droits des hypersensibles. La Maison du 21e siècle, automne 2007 [<http://www.creat08.ca/pdf/publications/200710.pdf>].

O punto de vista médico sobre a hipersensibilidade ambiental (2007) [http://www.chrc-ccdp.gc.ca/sites/default/files/envsensitivity_fr_1.pdf].

A toma de medidas de adaptación no caso da hipersensibilidade ambiental: o punto de vista xurídico (2007) [<http://www.chrc-ccdp.gc.ca/fra/content/la-prise-de-mesures-d%E2%80%99adaptation-dans-les-cas-d%E2%80%99hypersensibilit%C3%A9s-environnementales-le-point>]

Recoñecemento da EHS como un código diagnóstico da CIE-10 (Clasificación Internacional e Estadística de Enfermidades e Problemas Relacionados coa Saúde) en Dinamarca, Finlandia, Islandia, Noruega e Suecia:

A *Nordic Adaptation of Classification of Occupationally Related Disorders* (enfermidades e síntomas) para el CIE 10 ICD-10. Nordid Council of ministers. 2000 [http://www.nordclass.se/ICD-10_Nordic%20Occupational_2000.pdf]. O Consello Nórdico de ministros (Dinamarca, Finlandia, Islandia, Noruega y Suecia) é o órgano oficial nórdico intergubernamental de cooperación.

EXEMPLOS DE SENTENZAS XUDICIAIS SOBRE A EHS QUE RECOÑECEN AS PENSÍONS PERMANENTES POR INCAPACIDADE OU OUTRO TIPO DE COMPENSACIÓNS:

- **Alemaña (abril, 2014) :**

- O Tribunal Administrativo Federal (Bundesverwaltungsgericht) finalmente recoñeceu, como unha enfermidade profesional, a EHS dun soldado alemán que foi empregado como mecánico radar no exército alemán a causa da súa exposición ás radiofrecuencias do seu posto de traballo: <http://www.bverwg.de/entscheidungen/entscheidung.php?ent=100414B2B36.13.0>

- **Australia (febreiro 2013):**

- O Tribunal Administrativo de Apelación (AAT) ditaminou que la aseguradora federal, Comcare, debe compensar a una persoa EHS co 75% do salario polo "agravamento dun estado de náuseas, dores de cabeza e desorientación" [<http://www.austlii.edu.au/au/cases/cth/AATA/2013/105.html>]. Ver tamén: <http://www.news.com.au/technology/csiro-scientist-dr-david-mcdonald-wins-compensation-for-wifi-pain/story-e6ffrnr-1226729178281>

- **Francia (2014 y 2015):**

- En xaneiro de 2014. A Casa do departamento de persoas discapacitadas (Maison départementale des personnes handicapées-MDPH) de Essonne proporcionou axuda financeira a unha persoa EHS (por primeira vez en Francia) para arranxar a súa casa e a súa protección persoal [<http://www.journaldeenvironnement.net/article/dans-l-essonne-l-electrosensibilite-reconnue-comme-un-handicap,45060>].

- Agosto 2015. O tribunal contencioso de incapacidades de Toulouse recoñece unha discapacidade debido ao "Síndrome de hipersensibilidade ás ondas electromagnéticas" (primeira vez en Francia), precisando que "a descrición dos signos clínicos es irrefutable" [http://www.lemonde.fr/planete/article/2015/08/25/premiere-reconnaissance-en-justice-d-un-handicap-du-a-l-electrosensibilite_4736299_3244.html#YhEYjUXkE8xS2ug.99].

- **España (2011 e 2016):**

- En maio de 2011, unha sentenza do Xulgado do Social nº 24 de Madrid declara a incapacidade permanente (100% do seu salario base) dunha traballadora da Universidade Complutense de Madrid que padecía fatiga crónica e de hipersensibilidade ambiental e electromagnética (A EHS é citada por primeira vez en España nunha causa da incapacidade) [http://elpais.com/elpais/2011/07/12/actualidad/1310458634_850215.html]

- En xullo de 2016, a sentenza nº 588/2016 do Tribunal Superior de Xustiza de Madrid, recoñece a incapacidade permanente total para o exercicio da súa profesión a un enxeñeiro de telecomunicacións por "síndrome de electrosensibilidade (EHS)". É lña primeira

vez en España que se considera este padecemento como causa principal da incapacidade. <http://noticias.juridicas.com/actualidad/jurisprudencia/11248-una-sentencia-considera-por-primera-vez-la-quot;electrosensibilidadquot;-como-causa-de-incapacidad-permanente-total/>].

- Reino Unido (2012):

- En xullo de 2012, unha sentenza da Sala de Dereitos Sociais do Tribunal de primeira Instancia concede unha prestación por Incapacidade a unha persoa EHS en virtude da regra 29 do Regulamento de Prestación por incapacidade (ESA) que trata das Circunstancias Excepcionais. O Xuíz declarou que "si non fora pola radiación electromagnética, a apelante podería levar unha vida normal con pouca ou ningunha alteración funcional", sendo "nulas" las expectativas de conseguir un entorno adecuado de trabajo en las circunstancias actuais. Ver referencia 171, páxina 65 de Electromagnetic Hypersensitivity A Summary by Dr Erica Mallery-Blythe. December 2014 <http://www.iemfa.org/wp-content/pdf/Mallery-Blythe-v1-EESC.pdf>.

20.- Como as directrices del Colexio de Médicos de Austria (2012) e da Academia Europea de Medicina Ambiental ou EUROPAEM (2016).

- **Liñas directrices do Colexio de médicos de Austria** para o diagnóstico e tratamento dos problemas de saúde e das enfermidades ligadas aos campos electromagnéticos (síndrome CEM). Grupo de traballo sobre os CEM do Colexio de médicos de Austria (ÖÄK AG-EMF). Marzo de 2012 <https://www.diagnose-funk.org/download.php?field=filename&id=216&class=DownloadItem>, versión castelá en: http://www.covace.org/files/236_contES.pdf, versión en francesa en: http://www.alerte.ch/images/stories/documents/info/directive_autrichienne_cem_14_8_2012.pdf.

- **EUROPAEM EMF Guideline 2016 for the prevention, diagnosis and treatment of EMF-related health problems and illnesses.** Igor Belyaev, Amy Dean, Horst Eger, Gerhard Hubmann, Reinhold Jandrisovits, Markus Kern, Michael Kundi, Hanns Moshhammer, Piero Lercher, Kurt Müller, Gerd Oberfeld, Peter Ohnsorge, Peter Pelzmann, Claus Scheingraber and Roby Thill. Reviews on Environmental Health. ISSN (Online) 2191-0308, ISSN (Print) 0048-7554, DOI: [10.1515/reveh-2016-0011](https://doi.org/10.1515/reveh-2016-0011), July 2016. Ver artipg orixinal completo en liña co acceso ao material complementario: <http://www.degruyter.com/view/j/reveh.ahead-of-print/reveh-2016-0011/reveh-2016-0011.xml>. Descargar en versión pdf: <http://www.degruyter.com/downloadpdf/j/reveh.ahead-of-print/reveh-2016-0011/reveh-2016-0011.xml>

21.- **Carta dos Dereitos Fundamentais da UE** (2000/C 364/01): [Ver en castelá: http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_es.pdf é en portugués: http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_pt.pdf]

"As persoas que sofren de hipersensibilidade aos campos electromagnéticos asisten a unha enorme diminución da súa calidade de vida, non só polos síntomas físicos que acostuman estar asociados, senón por ver a súa vida completamente alterada pela necesidade de evitar a exposición. Tal significa, na práctica, que devén evitar case todos os espazos públicos, como medios de transporte, hospitais, bibliotecas, e ata os seus propios fogares, para non sufrir consecuencias negativas para a saúde, o que constitúe unha violación dos dereitos consagrados na Carta dos Dereitos Fundamentais da UE". Punto 3.3 do Ditame da Sección Especializada de transporte, enerxía, infraestruturas e sociedade da información (TEN) do Comité Económico e Social Europeo (CESE) sobre Hipersensibilidade Electromagnética (2015).

22.- **Convención Internacional sobre os Dereitos das Persoas con Discapacidade.** 2006: <https://www.un.org/disabilities/default.asp?id=150> [Texto en inglés: <https://www.un.org/disabilities/default.asp?id=150>. En castelán: <http://www.un.org/esa/socdev/enable/documents/tccconvs.pdf>].

23.- **DIRECTIVE 2003/33/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL** of 26 May 2003 on the approximation of the laws, regulations and administrative provisions of the Member States relating to the advertising and sponsorship of tobacco products: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:152:0016:0019:EN:PDF> [Ver en portugués: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:152:0016:0019:PT:PDF>, en castelán: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:152:0016:0019:ES:PDF>].

24.- **Directiva 2003/33/CE del Parlamento europeo y del Consejo de 26 de mayo de 2003** relativa a la aproximación de las disposiciones legales, reglamentarias y administrativas de los Estados miembros en materia de publicidad y de patrocinio de los productos del tabaco <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32001L0037>].

25.- Actualmente o coñecemento do TAS (SAR en inglés) non se pode considerar en si mesma como unha medida pertinente de protección dos efectos non térmicos das radiofrecuencias, como indica, por exemplo o **Panel de científicos de Seletun** (2010) ou a **Axencia Nacional [francesa] de seguridade sanitaria da alimentación, do medio ambiente e do traballo –ANSES-** (2016):

"A medición actualmente aceptada da radiación, a Taxa de absorción Específica ou TAS [SAR ou Specific Absorption Rate, en inglés], é inadecuada, e errónea en canto á seguridade e os riscos. O TAS / SAR non constitúe un enfoque adecuado para predicir a maioría dos numerosos efectos biolóxicos nos estudos que reportan un maior risco de cancro, enfermidades neurolóxicas, trastornos da función inmune, a fertilidade e a reprodución, e a función neurolóxica (cognición, o comportamento, a conduta, o estado de ánimo, os trastornos do sono, o maior risco de colisións de vehículos de motor, etc.)". Segundo o punto 6 dos **10 puntos craves do acordo de consenso do Panel científico de Seletun, en Fragopoulou A, Grigoriev Y, Johansson O, et al. Scientific panel on electromagnetic field health risks: consensus points, recommendations, and rationales. Rev Environ Health. 2010;25:307–17** <http://electromagnetichealth.org/electromagnetic-health-blog/the-seletun-statement/>. Ver versión galega: http://www.apdr.info/electrocontaminacion/Documentos/Declaraci%F3ns/Seletun_2009_gal.pdf].

- A **Axencia nacional francesa ANSES** considera necesario «avaliar de novo a pertinencia da taxa de absorción específica (SAR) que se utiliza para o establecemento de valores límite de exposición humana aos efectos da protección contra os efectos sobre a saúde coñecidos e probados (efectos térmicos) da radiofrecuencias, e desenvolver un indicador representativo da exposición real dos usuarios de teléfonos móbiles, calquera que sexan as condicións: o sinal utilizado, unha recepción boa ou mala, o modo de emprego (chamada, carga de datos, etc.)". **A exposición dos nenos ás radiofrecuencias: por un uso moderado e supervisado das tecnoloxías sen fíos, ANSES (Exposition des enfants aux radiofréquences: pour un usage modéré et encadré des technologies sans-fil, ANSES)**, julio de 2016: <https://www.anses.fr/fr/content/exposition-des-enfants-aux-radiofr%C3%A9quences-pour-un-usage-mod%C3%A9r%C3%A9-et-encadr%C3%A9-des-technologies>. Ver artigo relacionado en inglés: **France's National Health and Safety Agency Calls For Reducing Children's Wireless Exposures: ANSES 2016 Report. Environmental Health Trust (EHT), July 2016** <http://ehtrust.org/frances-national->

health-safety-agency-calls-reducing-childrens-wireless-exposures-anses-2016-report/ e a súa versión en castelán <http://cemyelectrosensibilidad.blogspot.com.es/2016/07/la-agencia-nacional-de-salud-de-francia.html>].

26.- Tal e como xa está establecido na lexislación de certos estados membros da UE, como **Francia e Bélxica**:

- **A lei francesa nº 2010-788 do 12 de xullo de 2010 sobre o compromiso nacional en materia de medio ambiente**, contempla tanto a prohibición dos dispositivos electrónicos específicos para menores de seis anos co fin de limitar a súa exposición excesiva na poboación infantil (Art. L. 5231-4) como de calquera publicidade que promova a venda, fornezo, utilización ou uso do teléfono móbil por menores de 14 anos (Art. L. 5231-3) [http://cdd.asso.fr/content/download/447/2543/version/1/file/2010.07.13_Loi_n-2010-788_12juillet2010_engagement_national_pour_lenvironnement.pdf].

- O **Decreto Real belga do 20 de xullo de 2013 relativo á prohibición da comercialización dos teléfonos móbiles especificamente concibidos para menores de pouca idade** [menores de 7 anos] (http://www.etaamb.be/fr/arrete-royal-du-30-juillet-2013_n2013024306.html) e o **Decreto Real del 30 de xullo de 2013 relativo á dispoñibilidade de información á atención dos consumidores concernente á Taxa de Absorción Específica dos teléfonos móbiles e á publicidade dos teléfonos móbiles**, que no seu artigo 6 prohibe aquela publicidade que promova o uso do teléfono móbil e esta dirixida aos menores de 7 anos

27.- Xa que a exposición continua aos CEM dunha pequena estación base dun **teléfono sen fíos DECT ou dun monitor de bebé sen fíos** nas nosas vivendas pode se centos de veces maior que a recibida das antenas base de telefonía móbil exteriores.

- **Sobre os teléfonos sen fíos DECT**: Cando non é posíbel evitar o uso da tecnoloxía sen fíos, organismos oficiais como a **Oficina Federal de protección contra as radiacións (Bfs) de Alemaña (agosto de 2012)**, **recomendan estratexias para reducir ao mínimo a exposición persoal, primando os teléfonos DECT que posúan a opción de non emitir en espera** [<https://www.bfs.de/SharedDocs/Downloads/Bfs/DE/broschuere/emf/info-dect-telephone.pdf?blob=publicationFile&v=3>]. Para reducir ao máximo os campos electromagnéticos no fogar e no posto de traballo a **Oficina federal de saúde pública (OFSP) da Confederación Suíza** recomenda os seguintes consellos: «Activar o modo de baixa radiación (modo ECO) dispoñíbel nos teléfonos sen fíos modernos. Manter unha distancia de 50 cm entre as estacións base DECT desprovistas do modo ECO e os lugares de estancia prolongada, como o posto de traballo ou o lugar de lecer». Ver en inglés [<http://www.bag.admin.ch/themen/strahlung/00053/00673/00674/index.html?lang=en>] e en francés: [<http://www.bag.admin.ch/themen/strahlung/00053/00673/00674/index.html?lang=fr>].

- **Sobre os monitores para bebés sen fíos (ou babyphone)**:

Segundo a **Oficina federal de saúde pública (OFSP) da Confederación Suíza** «... é prudente garantir a menor exposición posíbel na infancia: 1/ Por o monitor de bebé ao menos a un metro de distancia da cama do neno. 2/ Non utilizar os dispositivos que emiten permanentemente. Axustar o modo de "activación automática por voz" ou "VOX". 3/ Si o monitor do bebé está conectado cun adaptador, asegúrese de que o adaptador estea ao menos a 50 cm de la cama do seu fillo» [<http://www.bag.admin.ch/themen/strahlung/00053/00673/03012/index.html?lang=fr>]. Ver tamén os consellos da **Oficina Federal de protección contra as radiacións (BFS) de Alemaña**: [http://www.bfs.de/DE/themen/emf/hff/anwendung/babyphon/babyphon_node.html].

- **Sobre los Smartphones**: en liña co concepto de que «menos aplicacións significa unha menor radiación» O **Colexio de Médicos de Viena** (Decembro 2015) recomenda o seguinte: «Minimizar o número de aplicacións (Apps) e desactivar os servizos de segundo plano máis innecesarias no seu Smartphone. Desactivación dos "servizos móbiles" / "Modo de rede de datos" convertendo o teléfono intelixente nun teléfono móbil convencional. Vostede aínda pode ser localizado, pero evítase unha gran cantidade de radiación innecesaria do tráfico de datos en segundo plano!» [<http://www.apdr.info/electrocontaminacion/Documentos/Declaraci%C3%B3ns/Handys.Wiener.%C3%84rztekammer.2015.ES.GAL.CAT.pdf>]. Neste sentido, sería necesario establecer un "modo eco" na interface de usuario (só para chamadas e mensaxes de texto) que apague todas as conexións sen fíos a Internet.

28.- O **Comité Nacional Ruso de Protección ante as Radiacións Non-Ionizantes (CNRPRNI)** nas súas recomendacións sobre o uso do teléfono móbil en setembro de 2001 xa aconsellaba "A duración das chamadas telefónicas deberan limitarse a un máximo de 3 minutos, e, despois de realizar unha, o usuario debería esperar un mínimo de 15 minutos antes de facer outra" [<http://www.vrednost.ru/docrnk.php>, <http://www.vrednost.ru/docvip.php>, <http://www.zakairan.com/CosmicCookies/HealthCookies/EMR%20Russian%20Report.pdf>].

29.- **Convenio Marco da OMS para o Control do Tabaco** de 2003 [http://www.who.int/fctc/text_download/es/index.html].

30.- Bellieni CV et al 2008. Electromagnetic fields produced by incubators influence heart rate variability in newborns. Arch Dis Child Fetal Neonatal Ed 93(4):F298-301 PMID: 18450804 [<http://www.avaate.org/IMG/pdf/incubadorafn132738.pdf>].

Ver tamén capítulos 16 e 19 do Informe Bioinitiative 2012:

http://www.bioinitiative.org/report/wp-content/uploads/pdfs/sec19_2012_Fetal_neonatal_effects_EMF.pdf

http://www.bioinitiative.org/report/wp-content/uploads/pdfs/sec16_2012_Plausible_Genetic_Metabolic_Mechanisms.pdf

31.- **Moratoria solicitada**, entre outros, polo **Österreichische Ärztekammer (OAK) / Colexio de Médicos de Austria** (2012) [<http://www.apdr.info/electrocontaminacion/Documentos/Artigos/OAK20120118.pdf>] e a **American Academy of Environmental (AAEM) / Academia Americana de Medio ambiente** (2012) [<https://www.aemonline.org/pdf/AAEMEMFmedicalconditions.pdf>], advertindo dos perigos da súa posta en marcha.

- **En Estados Unidos**:

Nalgúns estados existen numerosos exemplos de grupos, lexisladores, comités e concellos que solicitaron unha moratoria, o dereito dos consumidores a retirar os contadores, ou a prohibición da súa instalación. Ademais, reivindicando máis investigacións sobre os impactos sanitarios e sobre a seguridade, ou se opoñen directamente aos "contadores intelixentes". Ver lista parcial de California [<http://emfsafetynetwork.org/smart-meters/>] y de las vinte catro unidades de goberno local del Estado de Michigan [<https://michiganstopsmartmeters.com/more-city-governments-voice-opposition/>].

- En Canadá:

- **Máis de 60 organizacións (municipais, rexionais e das Primeiras Nacións) da Colombia británica** solicitaron unha moratoria concernente aos «Smart Meters» [<http://www.castanet.net/news/BC/140770/Smart-meter-moratorium>].
- **O goberno provincial de Saskatchewan** ordenou en 2014 a retirada obrigatoria de 105.000 “contadores intelixentes” [<http://ici.radio-canada.ca/regions/saskatchewan/2014/07/30/006-remplacement-compteurs-intelligents-saskpower.shtml>].
- **Hidro-Quebec, compañía pública de electricidade do goberno de Quebec**, ofrece a posibilidade da retirada de ditos contadores na provincia de Quebec desde 2015 [<http://compteurs.hydroquebec.com/installation>].

- En Francia:

Entre 2015 e 2016, máis de 225 concellos rexeitan os contadores Linky e Gazpar [<http://refus.linky.gazpar.free.fr/>].

32.- Ditame do Comité Económico e Social Europeo sobre a «Proposta de Directiva do Parlamento Europeo e do Consello sobre as disposicións mínimas de saúde e seguridade polo que respecta á exposición dos traballadores aos riscos derivados de axentes físicos (campos electromagnéticos) (XX Directiva específica a tenor do artigo 16, apartado 1, da Directiva 89/391/CEE)» [COM(2011) 348 final — 2011/0152 (COD)]. [Ver en portugués: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PT/ALL/?uri=CELEX:52011AE1855> e en castelán: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/ALL/?uri=CELEX:52011AE1855>].

33.- Organismos públicos e comités consultivos, como a Axencia Executiva de Sanidade e Consumo (EAHC) da UE, a Comisión de Medio Ambiente, Saúde Pública e Seguridade Alimentaria do Parlamento europeo (ENVI Committee), o Comité Científico dos Riscos Sanitarios Emerxentes e Recentemente Identificados (SCHENIR en inglés), o Comité Económico e Social Europeo (EESC), etc.

Ver as seguintes queixas e chamadas a favor da transparencia, a imparcialidade e a pluralidade da avaliación dos expertos:

- Reclamación de organizacións sociais europeas á Valedora do Pobo Europea (marzo, 2015: <http://www.peccem.org/SCENIHR.html>) e á Comisión Europea sobre «informe SCENIHR 2015 sobre os posibles efectos á saúde da exposición aos campos electromagnéticos» [agosto de 2015: <http://www.iemfa.org/news/scenihr-2015-opinion-complaint-to-the-european-commission/>].

- Informe elaborado por AVAATE (Asociación Vallisoletana de Afectados por las Antenas de Telefonía Móvil) sobre os conflitos de interese existentes na Comisión Internacional para a Protección da Radiación Non Ionizante (ICNIRP). Xuño 2015. [Ver carta en inglés: <http://www.iemfa.org/news/conflicts-of-interest-among-the-members-of-the-international-organization-icnirp/> e en castelán: http://www.avaate.org/IMG/pdf/escrito_web_icnir_castellano.pdf].

- Valoración do proceso de elaboración dun ditame sobre hipersensibilidade electromagnética no seno do Comité Económico e Social Europeo (CESE). Un fracaso do CESE: “conflitos de interese bloquean o recoñecemento dos dereitos das persoas con discapacidade funcional EHS”. As asociacións europeas de defensa dos dereitos das persoas EHS e as organizacións europeas que loitan contra a contaminación electromagnética [febreiro 2015: <http://www.iemfa.org/wp-content/pdf/Assessment-on-the-EESC-EHS-Process-ES.pdf>].

- Carta de notificación ao Sr. Richard Adams, membro do CESE, facéndoo responsábel persoalmente de traizoar a confianza pública ignorando as probas sobre os perigos dos Campos Electromagnéticos de Radiofrecuencia (CEM-RF). [<http://www.iemfa.org/news/holding-eesc-member-richard-adams-personally-accountable-for-betraying-public-trust/>]. Carta enviada por EM Radiation Research Trust UK (18 febreiro 2015) e apoiada por máis de 85 organizacións e plataformas [Ver en castelán: [http://www.peccem.org/DocumentacionDescarga/Campanas/EHS-CESE/Carta de notificaci%C3%B3n enviada al Sr Richard Adams miembro del CESE 18 02 2015.pdf](http://www.peccem.org/DocumentacionDescarga/Campanas/EHS-CESE/Carta%20de%20notificaci%C3%B3n%20enviada%20al%20Sr%20Richard%20Adams%20miembro%20del%20CESE%2018%2002%202015.pdf)].

- La opinión das ONGs sobre o informe previo sobre radiofrecuencias e os seus efectos sobre a saúde, asinado por ONGs de numerosos países do planeta (decembro 2014). Ver en inglés (<http://www.iemfa.org/wp-content/pdf/NGO-Opinion-WHO-Consultation.pdf>) e en francés ([http://www.priartem.fr/IMG/pdf/Consultation publique OMS2014-2.pdf](http://www.priartem.fr/IMG/pdf/Consultation_publique_OMS2014-2.pdf)).

- SCENIHR: garantir a transparencia, a imparcialidade e a pluralidade das avaliacións dos expertos. Carta enviada por AVAATE e a PECCEM (22 de setembro de 2014). [Ver en inglés: http://www.iemfa.org/wp-content/pdf/Letter_of_PECCEM.pdf e en castelán: http://www.peccem.org/DocumentacionDescarga/Campanas/ICE2013/letter_of_PECCEM_to_john_ryan_acting_director_22_09_2014_s_p.pdf].

- “On the need for Independent and Credible Environmental Assessment”. Opinión da International EMF Alliance (IEMFA), Marzo 2011 [<http://www.iemfa.org/wp-content/pdf/IEMFA-Opinion-on-Independent-Environmental-Assessment.pdf>].

34.- Por exemplo, as **comunicacións por luz visíbel** (VLC, Visible light communication) a partir de lámpadas LED (Li-Fi), que evitan a penetración profunda do corpo como ocorre coas microondas e outras ondas de radio [<http://www.bemri.org/visible-light-communication.html>, <http://www.ijectjournal.org/2015/volume-28/number-4/IJETT-V28P231.pdf>, <http://www.silicon.fr/wp-content/uploads/2015/04/wifo.jpg>, http://www.lifi-centre.com/wp-content/uploads/2014/07/131201_LiFi_RaD_summary.pdf].

Organizacións de defensa dos consumidores e de protección do medio ambiente como a alemá “**Diagnose:funk**”, aínda que recoñecen que “moitos dos problemas das redes WLAN [Wi-Fi] de hoxe en día pódense evitar usando a tecnoloxía VLC [Li-Fi]”, consideran que para unha conexión a internet sen risco nas aulas “paga a pena esperar e **seguir utilizando solucións baseadas no cableado** ata que a tecnoloxía VLC [Li-Fi] sexa probada e poidanse estimar os riscos biolóxicos”. Ver: **Empfehlungen für Schulen. Bestrahlung der Schüler vermeiden** **Diagnose:funk (2015)** [<https://www.diagnose-funk.org/themen/mobilfunk-anwendungen/computernetze-wlan-powerline/empfehlungen-fuer-schulen>].

ASINANTES DO MANIFESTO EUROPEO DE APOIO A UNHA INICIATIVA CIDADÁ EUROPEA (ICE) *por unha regulación da exposición aos campos electromagnéticos (CEM) que protexa realmente a saúde pública.*

[Actualización de decembro de 2016]:

Entre os asinantes deste manifesto europeo hai científicos, investigadores e expertos, así como colexios e asociacións profesionais, e representantes de organizacións da sociedade civil [defensores da saúde, consumidores, veciños, ambientalistas, ecoloxistas, sindicalistas, nais e pais, persoas afectadas de síndrome de sensibilización central (electrohipersensibilidade, sensibilidade química múltiple, fatiga crónica, fibromialxia, etc.) e de tumores cerebrais, persoas comprometidas na loita contra a contaminación electromagnética, ...] procedentes de 26 países (Arxentina, Australia, Austria, Bélxica, Brasil, Canadá, Dinamarca, Finlandia, Francia, Alemaña, India, Irlanda, Italia, Macedonia, países Baixos, Panamá, Polonia, Portugal, Reino Unido, Rusia, Sudáfrica, Eslovaquia, España, Suecia, Suíza e Estados Unidos). Ver a lista en Inglés:

The first signatories / scientists, researchers and experts

- Prof. [Enrique Navarro Camba](#), Ph.D., MSc.; Department of Applied Physics, University of Valencia – Valencia, Spain.
- Prof. [Jaume Segura García](#), Ph.D.; Department of Applied Physics, University of Valencia – Valencia, Spain.
- [Manuel Portolés](#), Ph.D.; Cell Biology and Pathology Unit, Research Center, University Hospital La Fe – Valencia, Spain.
- Prof. [Ceferino Maestu Unturbe](#), Ph.D.; Director of the Bioelectromagnetism Laboratory of the Centre for Biomedical Technology (CTB), Polytechnic University of Madrid (UPM). Director of the [Leganés Project](#) (LEGACONRAD) a real time RF-EMF monitoring in a wide urban area through self-developed technology. President of the [Spanish Society of Central Sensitivity Syndrome \(SESSEC\)](#) – Pozuelo de Alarcón, Madrid, Spain.
- Prof. [Darío Acuña Castroviejo](#), Professor of Physiology; Biomedical Research Center, University of Granada – Granada, Andalucía, Spain.
- Prof. [María Jesús Azanza Rúiz](#), Professor emeritus of Biology and Magnetobiology; Faculty of Medicine, Zaragoza University. Associate Member of the Centre for Biomedical Technology /CTB, Technical University of Madrid /UPM – Zaragoza, Aragón, Spain.
- [Agustín del Moral Gamíz](#), Former Director and senior research fellow of the Laboratory of Magnetism and Intense Magnetic Fields of the Materials Science Institute of Aragón (ICMA), Dept. of Physics of Condensed Matter and the Spanish Centre of Scientific Research (CSIC) - Faculty of Science of the University of Zaragoza. Professor Extraordinaire of the University of Zaragoza and Associate Member of the Centre for Biomedical Technology /CTB, Technical University of Madrid /UPM. In 2008, he received the "SALVADOR VELAYOS" Spanish Magnetism Prize for their contributions to the scientific development on magnetism in Spain – Zaragoza, Aragón, Spain.
- [Emilio Mayayo Artal](#), MD; Pathological Anatomy Unit, Faculty of Medicine and Health Sciences /IISPV, University Rovira i Virgili – Reus, Tarragona, Catalonia, Spain.
- [Alfonso Balmori Martínez](#), Ph.D., biologist; researcher into the effects of radio frequencies in living things – Valladolid, Spain.
- [José Luis Bardasano](#), Ph.D., Honorary Professor, Dept. of Medical Specialties, Faculty of Medicine /University of Alcalá de Henares – Madrid, Spain.
- Prof. [Fidel Franco González](#), Ph.D.; Department of Applied Physics, Polytechnic University of Catalonia – Barcelona, Catalonia, Spain.

- [Jean-Loup Mouysset](#), medical oncologist, formed in environmental health. Founder and director of [Centre Ressource](#) – Rambot Provençale, Aix-en-Provence, France.
- [Donald Maisch](#), Ph.D.; author of “The Procrustean Approach, Setting Exposure Standards for Telecommunications Frequency Electromagnetic Radiation”, webmaster of [EMFacts Consultancy](#) and board member of [International EMF Alliance \(IEMFA\)](#) – Hobart, Tasmania, Australia.
- Prof. Dr. [Hanns Moshhammer](#), Senior Researcher, Inst. Environmental Health, ZPH, Medical University of Vienna. Journal Editor of Biomonitoring. Co-President of the [Austrian Doctors for a Healthy Environment \(AeGU\)](#) / Austrian section of International Society of Doctors for the Environment (ISDE) – Austria.
- Prof. [Paul Héroux](#), Ph.D.; Department of Epidemiology, Biostatistics and Occupational Health, McGill University Faculty of Medicine; Department of Surgery, [InVitroPlus Laboratory](#) – Montreal, Quebec, Canada.
- [Ying Li](#), Ph.D.; McGill University Health Center; Department of Surgery, [InVitroPlus Laboratory](#) – Montreal, Quebec, Canada.
- Professor Emeritus [Pankaj Gadhia](#), B.Sc., M.Sc., Ph.D.; genetic consultant & advisor, SN Gene Laboratory and Research Centre – Surat, Gujarat, India.
- Prof. [Stanislaw Szmigielski](#), MD, Ph.D.; Professor of Pathophysiology, Consulting Expert, former director of Dept. of Microwave Safety, Military Institute of Hygiene and Epidemiology – Warsaw, Mazovia, Poland.
- Prof. Emeritus [Eugene Sobel](#), Ph.D.; Dept. of Preventive Medicine, Keck School of Medicine /USC – University of Southern California. His primary research interests include very early diagnosis of cancers, melatonin as a treatment for cancer, and health effects of ELF-EMF exposure – Los Angeles, California, USA.
- Dr. [Raymond Singer](#), Ph.D.; Neuropsychologist/Neurotoxicologist, ex-consultant in neuropsychology and neurotoxicology, United States Department of Justice, Environmental Crimes Section, and Federal Bureau of Investigation – Santa Fe, New Mexico, USA.
- Dr. [Philip Michael](#), M.B., B.Ch., B.A.O., D.C.H., MCIG; Hon. Secretary [Irish Doctors Environmental Association \(IDEA\)](#), Vice President (Europe) [International Society of Doctors for the Environment \(ISDE\)](#), Millbrook Medical Centre – Bandon, County Cork, Ireland.
- Dr. [Jean A. Monro](#), M.B., B.S., MRCS, LRCP, FAAEM, Dip. ABEM; Medical Director of the Breakspear Medical Group Ltd., and internationally recognized specialist in environmental medicine. Fellow of the [American Academy of Environmental Medicine](#), Board Certified US examination, Principal Medical Advisor Breakspear Hospital Trust. Hemel Hempstead – Hertfordshire, England, UK.
- [Denise Jourdan Hemmerdinger](#), Honorary CNRS Researcher (human sciences), co-founder of HHorages-France, member of administrative council of [CRIIGEN](#) (Comité de Recherche et d'Information Indépendantes sur le génie Génétique) – Thiais, Île de France, France.
- [William J. Rea](#), M.D., F.A.C.S., F.A.A.E.M.; President of the [American Environmental Health Foundation](#), vicepresident of the [American Board of Environmental Medicine](#) and previously served on the board of the [American Academy of Environmental Medicine](#) – Dallas, Texas, USA.
- Dr. [Joel M. Moskowitz](#), Ph.D., M.A., B.A.; Director and Principal Investigator, [Center for Family and Community Health](#), the UC Berkeley Prevention Research Center School of Public Health /University of California – Berkeley, California, USA
- Dr. [Lebrecht von Klitzing](#), Prof. Ph.D.; Medical Physicist (DGMP). Veteran medical physicist and researcher. [Umweltphysikalische Messungen GbR](#)– Wiesenthal, Rhön, Thuringia, Germany.
- Dr. rer. nat. [Stefan Spaarmann](#), Dipl. Physiker. He is [participated](#) in [Working Group Elektrobiologie](#) Munich, [BEMRI](#)-London, [BUND](#)-Saxony (Honorary citizen Project of the

Foundation), [HESE Project](#), [Kompetenzinitiative](#) – Taucha, Saxonia, Germany.

- [Hanna Tlach](#), Dipl. Psych, DGIP, DGPT, BDP, LPK; Speaker of Agenda Health group in www.allensbach.de – Allensbach, Lake Constance, Konstanz district, Baden- Wuerttemberg, Germany.
- Dr. med. [Christine Aschermann](#), Neurologist, Psychiatrist, Psychotherapist. Founding Member of [the Freiburg Appeal](#) – Leutkirch, Baden-Württemberg, Germany.
- [Mikko Ahonen](#), Founder, Sustainable Mobile Inc & Researcher, PhD, Univ. of Tampere – Tampere, Pirkanmaa, Finland.
- Prof. Dr. [Alvaro Augusto Almeida de Salles](#), B.Sc., M.Sc., Ph.D. (electrical engineering); Federal University of Rio Grande do Sul – Porto Alegre, Brazil.
- [Peter Sierck](#), Principal and Industrial Hygienist; Certified Indoor Environmental Consultant, Founder the institute of Inspection Cleaning and Restoration Certification and ET&T Inc. Encinitas – California, USA.
- [Susan Foster](#), MSW; Advisor to the [Radiation Research Trust](#) (UK), Medical Writer, Honorary Fire-fighter for Life, San Diego Fire Department, Co-Author in [Resolution 15, International Association of Firefighters](#); Organizer of the Pilot Study of California Firefighters Exposed to RF-EMF – Rancho Santa Fe, California, USA.
- [Richard H. Conrad](#), Ph.D.; biochemist, expert in EHS and in reducing EMF exposures in home and workplace – Waianae, Hawaii, USA.
- [Christopher Busby](#), Ph.D. in Chemical Physics; Co-founded a number of organisations looking at various aspects of the health effects of radiation (as the [European Committee on Radiation Risk](#) and [Green Audit](#)), and has joined many more. Researcher the health effects on non-ionising radiation since 1998 – United Kingdom.
- [Cyril W. Smith](#), Ph.D.; Physicist, DIC, Honorary Senior Lecturer (retired) in the Electrical Engineering Department, University of Salford, Manchester, England. Involved with the diagnosis and treatment of electrically sensitive patients (EHS) since 1982, author and co-author of various publications as "Electromagnetic Man: Health and Hazard in the Electrical Environment" – Manchester, England, United Kingdom.
- [Paul-Gerhard Valeske](#), Dr.med. NHV, homoeopath – Kempten, Bavaria, Germany.
- [Dr Lauraine M H Vivian](#), M. H. M.Sc., Ph.D., Senior Lecturer the Primary Health Care Directorate, Faculty of Health Sciences, University of Cape Town – Cape Town, Western Cape, South Africa.
- [Massimo Scalia](#), senior environmentalist researcher and Professor of Mathematical Physics at the Department of Mathematics of the Sapienza University, Rome, Italy; member of the Italian Scientific Board of the Interuniversity Research Centre for Sustainable Development /[CIRPS](#), Co-Chair of the Scientific Committee the UN Decade of Education for Sustainable Development /[DESD](#) during 2005- 2014, founder of the League for the Environment, now [Legambiente](#) – Rome, Lazio, Italy.
- [Karl Hecht](#), Dr. med. habil. Professor Emeritus of Neurophysiology and appointed Professor of experimental and clinical pathophysiology – Berlin, Germany.
- Mathias Borchardt, Dipl. Ing. (TU), DB Projektbau – Dresden, Saxonia, Germany.
- Dr. [Carlos Sosa](#), M.D.; Former doctor the emergency services of the Hospital Pablo Tobón Uribe (Medellín, Colombia) who has-been [diagnosed with EHS](#) – Medellín, Colombia.
- Prof. [Giuseppe Vitiello](#), Ph.D.; Professor of Theoretical Physics, Department of Physics. "E.R. Caianiello", University of Salerno – Fisciano, Campania, Italy.
- Prof. [Francisco de Assis Ferreira Tejo](#), Dr; Group of computational electromagnetism and Bio-electromagnetism, Department of Electrical Engineering, Federal University of Campina Grande – Paraíba, Brazil.
- [Cindy Sage](#), professional environmental consultant, co-editor of both the [BioInitiative Report](#) (2007 and 2014) – Montecito, California, USA.

- Prof. [Paul Héroux](#), Ph.D.; BioInitiative Working Group member; Associate Professor of Health Effects of Electromagnetic Radiation; Occupational Health Program Director of the Department of Epidemiology, Biostatistics and Occupational Health /McGill University Faculty of Medicine, and Department of Surgery, [InVitroPlus Laboratory](#), Royal Victoria Hospital /McGill University – Montreal, Quebec, Canada.
- [David O. Carpenter](#), M.D.; Director of the [Institute for Health and the Environment](#), University at Albany – State University of New York /SUNY. Co-editor of both the 2007 BioInitiative Report and the [BioInitiative 2012](#) – Albany, New York, USA.
- [Igor Beliaev](#), Dr.Sc.; Head, Laboratory of Radiobiology of the Cancer Research Institute, Slovak Academy of Science, Bratislava, Slovak Republic; Professor, Laboratory of Radiobiology, Department of Ecological and Medical Problems, Prokhorov General Physics Institute, Russian Academy of Science – Moscow, Russia.
- Prof. [Mauro Cristaldi](#), Naturalist, Professor Associate, Department of biological and biotechnological, Research Center “La Sapienza” for Applied Sciences in Environmental Protection and Cultural Heritage C.N.R. The Sapienza University of Rome – Rome, Italy.
- [Roberto Romizi](#), General Practitioner, President of [ISDE - Associazione Medici per l'Ambiente](#) Italia and [ISDE scientific Office](#) – Arezzo, Tuscany, Italy.
- [Mariangela Migliardi](#), architect, Project Manager and founding partner of [GEA - Geobiophysical Environmental Analysis](#) School Institute – Mombaruzzo, Asti, Italy.
- [Cristina Rovano](#), architect, expert in geology and geophysics analysis – Turin, Piedmont, Italy.
- [Patrizia Signorotto](#), expert in radiation health physics, professor of radiology at the Specialization School of the University Vita-Salute San Raffaele. Scientific activities with several national and international publications. Vice-President of the [Circolo Legambiente "Angelo Vassallo"](#) – Pollica, Campania, Italy.
- [Massimo Sperini](#), physicist, teacher of electronics and telecommunications, Electronic Laboratory, Institute R. Rossellini (Roma), expert techniques of measurement of electromagnetic fields. Co-author of books as “Fascino Discreto II'Elettromagnetismo” and “Ioni aerei e salute umana” – Rome, Italy.
- Dr. [Morando Soffritti](#), M.D; Oncologist, author of more than 150 publications, Scientific Director of the [European Foundation for Oncology and Environmental Sciences “B. Ramazzini”](#) – Bologna, Emilia-Romagna, Italy.
- [Fiorella Belpoggi](#), Ph.D., FIATP, is the Director and Chief of Pathology of the Cesare Maltoni /Cancer Research Centre of the [Ramazzini Institute](#), where she has been working since 1981. Since 2010 she is also Director of the European Experimental Laboratory, where GLP studies are performed. Her research interests include long- term studies with particular regard to energy (fuels, gamma radiation, electromagnetic fields) – Bentivoglio, Bologna, Emilia-Romagna, Italy.
- Prof. Ing. [Giancarlo Spadanuda](#) Electrical Engineer, EMF Specialist, Technical Consultant of the Judiciary in more than one District Judiciary, on the subject of electromagnetic fields – Catanzaro, Calabria, Italy.
- [Caterina Tanzarella](#), Prof. of Genetics, Cytogenetics Laboratory, Department of Biology at Roma Tre University – Roma, Italy.
- Pierre Le Ruz, PhD in animal physiology, European expert on electromagnetic pollution and radiation protection. Author of books and publications on the biological effects of non-ionizing radiation. President and on behalf of the [Centre de Recherche et d'Information Indépendante sur les Rayonnements Electromagnétiques \(CRIIREM\)](#) – Rennes, Bretagne, France.

- [Igor Nazarov](#), Research Assistant, Ph.D., MPH/ThI, Research and Teaching at EU and US – Eagle Point, Oregon, USA.
- [William Lee Cowden](#), MD, MD(H), a USA board-certified Cardiologist & Internist; Chairman of the Scientific Advisory Board and Professor of the ACIM - [Academy of Comprehensive Integrative Medicine](#) /Panama – Panama City, Republic of Panama.
- [Ageorges Guillaume Pierre Henri](#), addictions specialist, the Secretary for the SERA - Santé - Environnement en Rhône-Alpes, member of the [ASEF](#) - national federation of associations of regional environmental health – Lyon, Auvergne-Rhône-Alpes, France.
- [Mark McGuire](#), M.Sc.; Health Research Methods. M.A. Social & Health Policy. President at [Health Systems Innovations Inc](#) – North York, Ontario, Canada.
- [Milena Aran](#), EMF Researcher, director of the ONG [School Without Wi-Fi](#) Catalonia – Reus, Tarragona, Catalonia, Spain.
- [María Josefa Delgado Guerrero](#), Retired associate Professor of Physiology; University of Seville – Seville, Andalucía, Spain.
- [Vincent Lauer](#), Engineer, scientist, specialist of the interaction of the immune system with electromagnetic waves – La Chapelle sur Erdre, Loire, France.
- Peter Williamson. Retired IT technician, analyst, and consultant. La Nucia, Alicante, Spain.
- [Alasdair Philips](#), BSc (Eng), DAgE. Independent researcher into environmental health issues including EMF/RF effects. He is the director of the [Powerwatch](#).– United Kingdom.
- [Dr. Isaac Jamieson](#), PhD, DIC, RIBA, ARB, DipAAS, BSc(Hons), MInstP. Member of the Institute of Physics' Electrostatics Group, of the RIBA Regulations and Standards Group (representing them in 2011 on the UK Health Protection Agency's ELF EMF Communication Working Group) of the Expert Group at the European Commission. Regular contributor to the CIBSE Intelligent Buildings Group, especially on matters related to biosustainability issues – United Kingdom.
- [Dr. Fiorenzo Marinelli](#), Ph.D., researcher on biological effects of EMFs, Institute of Molecular Genetics - National Council of Research (CNR) of Bologna. Member of [International Commission for Electromagnetic Safety \(ICEMS\)](#). Evaluator member of the European Commission for European research projects on EMF – Bologna, Emilia-Romagna, Italy.
- [María Cornejo](#), architect, on behalf of the [Acupoftea](#) architectural studio, specialized in bioconstruction as well as construction of new plant and / or adaptation of housing for people with MCS (Multiple Chemical Sensitivity) and Electromagnetic hypersensitivity (EHS) – Requejo de Pradorrey, Castile and León, Spain.
- [Domingo Jiménez Beltrán](#), the former Executive Director of the **European Environment Agency** (1994-2002). Industrial engineer. Lecturer on the master's programme on public policies, Pompeu Fabra University (Barcelona). President of “Fundacion Renovables” / Spanish Foundation promoting renewable energy. In 2005, he founded and was Director of the Observatory on Sustainability in Spain. 2007 Spanish National Extraordinary Environmental Award. See more: [1](#) and [2](#) – Murcia, Spain.
- [Anthony J. Hughes](#), B.Sc Dip.Chem.Eng., Dip.Stats. & O.R., Licentiate in Traditional Chinese Medicine. Director of the [Natural Medicine Clinic](#) – Dublin, Ireland.
- [Martí Boada Juncá](#), Ph.D. in Environmental Science, BA and MA in Geography, skilled in Chemistry. Full professor and researcher at the Autonomous University of Barcelona in the Department of Geography and in the Institute of Environmental Science and Technology (ICTA), Director of its research group Conservation, Biodiversity and Global Change. Visiting

professor at universities of California (Santa Barbara, USA), Missoula (Montana, USA), Zacatecas (México), de San Nicolás de Hidalgo (Morelia, México) and Toulouse (France). Member of the Spanish Committee of UNEP (United Nations Environment Programme), the Education and Communication Commission of the IUCN (International Union for Conservation of Nature) and the Global 500 Forum of the UNEP – Barcelona, Catalonia, Spain.

The first signatories / professional associations

- Dr Tomica Ancevski, as President and on behalf of the [Zdruzenie na Doktori za zivotna sredina](#) / MADE- The Macedonian section of International Society of Doctors for the Environment (ISDE) –Macedonia.
- José Pelayo Míguez Baños, as Dean and on behalf of the [Colexio Oficial de Biólogos de Galicia](#) / the Galician Official College of Biologists – Santiago de Compostela, A Coruña, Galicia, Spain.
- Prof. Dr. [Hanns Moshhammer](#), as Co-President and on behalf of the [Austrian Doctors for a Healthy Environment \(AeGU\)](#) / Austrian section of International Society of Doctors for the Environment (ISDE) – Austria.
- Dr. med. Edith Steiner, as central committee member and on behalf of the [Ärztinnen und Ärzte für Umweltschutz](#) / the Swiss section of International Society of Doctors for the Environment (ISDE) – Schaffhausen, Switzerland.
- Dr Francis Glémet, on behalf of the [Coordination Nationale Médicale “Santé Environnement”](#) (CNMSE) / the Medical French National Coordination “Health Environment” – Paris, France.
- Dr Philip Michael, as Hon Sec and on behalf of the [Irish Doctors Environmental Association \(IDEA\)](#), and as VP (Europe) [International Society of Doctors for the Environment \(ISDE\)](#) – Bandon, Co. Cork, Ireland.
- Peter Matz, as chief and on behalf of the [Human ecological social economical Project](#) (h.e.s.e. project) - working group EMF -. He is responsible of the [elektrosmognews.de](#) – Germany.
- Dipl. Phys. Dr. Stefan Spaarmann, on behalf of the [Kompetenzinitiative zum Schutz von Mensch, Umwelt und Demokratie e.V.](#) / “Competence Initiative for the Protection of Humanity, Environment, Democracy e.V.” (international initiative of scientists and physicians) – Germany.
- [Roberto Romizi](#), as President and on behalf of the [Associazione Medici per l'Ambiente - ISDE Italia](#) / The Italian section of International Society of Doctors for the Environment (ISDE) – Arezzo, Tuscany, Italy.

The first signatories / people and social organizations

- Kerstin Stenberg, as contributor to the development the ECI Manifest on behalf of the [Stralskyddsstiftelsen](#) – the Swedish Radiation Protection Foundation. He is board member the [International EMF Alliance \(IEMFA\)](#) and Regional Delegate of Alsace of the [PRIARTEM](#) in the French region of Alsace.
- Pierre Boulet, on behalf of the [Coordination Nationale des Collectifs contre les antennes relais](#) / the French National Coordination of Groups against the indiscriminate implementation -in all directions- of wireless base stations and for the implementation of Resolution 1815 of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe. He is one of the

contributors to the development of the “ECI Manifesto” and active member of [Robin des Toits](#) in Aquitaine – Pouillon, Aquitaine, France.

- Asunción Laso, on behalf of the [Plataforma Estatal Contra la Contaminación Electromagnética \(PECCEM\)](#) / the Spanish Platform Against Electromagnetic Pollution and the [AVAATE - Asociación Vallisoletana de Afectados por las Antenas de Telecomunicaciones](#) / the Valladolid Association of Injured by Telecommunications Antennas. He is also one of the contributors to the development of the “ECI Manifesto” as one of the Castile and León Coordinator of the PECCEM – Valladolid, Castile and León, Spain.
- Julio Carmona, on behalf of the [Asociación Pola Defensa da Ría \(APDR\)](#) / Pontevedra Association in Defence of the Estuary, and the [Federación Ecoloxista Galega](#)/ the Galician Environmental Federation. He is also one of the contributors to the development of the “ECI Manifesto” as one of the Galician Coordinator of the [PECCEM](#) – Pontevedra, Galicia, Spain
- Stéphane Sanchez, as President and on behalf of the [Association Sans Onde](#) / the French [Association No Wave](#). He is also one of the contributors to the development of the ECI Manifest – Bordeaux, Aquitaine, France.
- Giorgio Cinciripini, as one of the contributors to the development of the ECI Manifest and as a coordinator of the [Rete Electtrosmog-Free Italia](#) / the Italian Electrosmog-Free Network – Crema, Cremona, Italy.
- Francesca Romana Orlando, as one of the contributors to the development of the ECI Manifest, as Vice President and on behalf of the [Associazione per le Malattie da Intossicazione Cronica e/o Ambientale \(A.M.I.C.A.\)](#) / the Italian Association for Environmental and Chronic Toxic Injury – Rome, Italy.
- Antonio Gagliardi, as one of the contributors to the development of the ECI Manifest on behalf of the [Associazione Elettrosmog Volturino](#) – Volturino, Foggia, Italy.
- Luc Leenders, as one of the contributors to the development of the ECI Manifest as Coordinator and on behalf of the Flemish Association StralingsArmVlaanderen - [StralingsArmVlaanderen.org](#) – Maaseik, Limburg, Belgium.
- Christine Duchateau, as one of the contributors to the development of the ECI Manifest, and on behalf of the Flemish Association StralingsArmVlaanderen - [StralingsArmVlaanderen.org](#) –Belgium.
- Samuel Martín-Sosa Rodríguez, as responsible for international affairs and on behalf the [Confederación de Ecologistas en Acción](#) / the Spanish Confederation of Ecologists in Action – Madrid, Spain.
- Nuno Sequeira, as President of the national board affairs and on behalf of the [Quercus, Associação Nacional de Conservação da Natureza \(ANCN\)](#) / the Portuguese National Association of environmental conservation – Lisbon, Portugal
- Pablo Andrés Gerbolés Sánchez, as Secretary of the [Confederación Estatal de Asociaciones de Vecinos \(CEAV\)](#) / the Spanish Confederation of Neighbourhood associations – Madrid, Spain.
- José Garcia, as General Secretary and on behalf of the [Syndicat des locataires](#) / the Belgium association of Tenants Union – Anderlecht, Brussels region, Belgium.
- Jesús Ulloa Barrocal, as President and on behalf of the [FACUA - Consumidores en acción de Castilla y León](#) / Castile-León Federation of consumers Associations of the [FACUA - Consumers in action](#) – Valladolid, Castile and Leon, Spain.
- Una St.Clair-Moniz, as Executive Director and on behalf of the “[Citizens for Safe](#)

[Technology” Society \(CST\)](#) – Langley, British Columbia, Canada.

- Anton Fernhout, environmental engineer, as committee member and on behalf of the [ARA - Association Romande Alerte aux Ondes ElectroMagnétiques](#) / the Romande Association to alert electromagnetic waves – Morges, Vaud, Switzerland.
- Dr. Leendert Vriens, physicist, as webmaster of the [www.StopUMTS.nl](#) – Knegsel, Noord-Brabant, Netherlands.
- Michael Bevington MA (Oxon.), MEd, as Chair of Trustees and on behalf of the [Electrosensitivity U.K. /ES-UK](#) – London, United Kingdom.
- Agnes Ingvarsdottir, on behalf of [Mast-Victims.org](#) – Malvern, Herefordshire, United Kingdom.
- Sosthène Berger, Ing. Dipl. HES, as webmaster of [www.GigaSmog.ch](#) – La Neuveville, Bern, Switzerland.
- Diana Hanson, as Chair of [the CAVI Society](#) (Children Against Vested Interests) and National Coordinator of the [SSITA](#) (Safe Schools Information Technology Alliance – Solihull, West Midlands, United Kingdom).
- Silvana Lund, on behalf of the [EHS Foreningen af el-overfølsomme](#) / the Danish Association of electro-hyper sensitives – Hobro, Nordjylland, Denmark.
- Elisabeth Buil, as Vice President and on behalf of the [Une Terre pour les EHS](#) / “A Place for the EHS” – France.
- Georges Cingal, as Secretary-General and on behalf of the [Fédération des Sociétés pour l'Étude, la Protection et l'Aménagement de la Nature dans le Sud-Ouest SEPANSO](#) France Nature Environnement Aquitaine) / the Federation of the Societies for the study, protection and Management of the nature (the representative of « France Nature Environnement » in Aquitaine). He is Responsible for European and International Affairs at France Nature Environnement, Correspondent of the European Environmental Bureau and Member of the European Economic and Social Committee since 21 September 2010 – Bordeaux, Aquitaine, France.
- [Eileen O'Connor](#), is the Director and Co-Founder of the [EM Radiation Research Trust \(RRT\)](#). She is a Board Member and Co-Founder for the [International EMF Alliance \(IEMFA\)](#), Stakeholder for the EU Commission Dialogue Group and Trustee for [Physicians' Health Initiative for Radiation and Environment \(PHIRE\)](#) – Liverpool, England, United Kingdom.
- [Marion Dupuis](#), as a veteran French EMF/EHS activist. He is Coordinator of Haute- Savoie of the [PRIARTEM](#) - Pour une réglementation des antennes relais de téléphonie mobile / the French national PRIARTEM association for the regulation of placement of mobile phone antennas – Annecy, Haute-Savoie, the Rhône-Alpes region, France.
- Johan Bonander, Clergyman, freelance journalist in areas such environmental, health psychology and Christian faith. He is Secretary of [Östmarks Fiber ekonomisk förening](#) / Östmarks Fiber Cooperative Society – Östmark, Torsby Municipality, Värmland County, Sweden.
- [Sissel Halmøy](#), Master of Science Cybernetics, Chair [International EMF Alliance \(IEMFA\)](#) and Secretary General of the [Folkets strålevern](#) / Citizens' Radiation Protection – Norway.
- [Ellen K. Marks](#), as Director and on behalf the [California Brain Tumor Association](#) – California, USA.
- [Brian Stein](#), as Chair and on behalf of [EM Radiation Research Trust \(RRT\)](#) – England, United Kingdom.

- [David Barcenilla Asensio](#), as President of the [Agrupación de Asociaciones Vecinales de Cáceres](#) / the Federation of Neighbourhood associations of Cáceres – Cáceres, Extremadura, Spain.
- Juan Asensio Moreno, on behalf of the [Asociación de Vecinos del Poble d'Ortells](#) / the Poble d'Ortells Neighbourhood association – Morella, Castelló, Valencian Community, Spain.
- Manuel Prieto, on behalf of the [Asociación Vecinal Rondilla](#) / the “Rondilla” Neighbourhood association of Valladolid – Valladolid, Castile and León, Spain.
- The Directive Group of the [Associació Castelló Sense Soroll](#) / the Castellón Association against noise – Castelló, Valencian Community, Spain.
- Rafaela Amezcua Casas, on behalf of the [Asociación de Vecinos de Favara](#) / the Favara Neighborhood Association – Valencia, Valencian Community, Spain.
- The Directive Group of the [Asociación de Vecinos las Musas](#) / the Las Musas Neighbourhood Association, in Madrid district of San Blas – Madrid, Spain.
- Xosé Miguel López Pérez, on behalf of the [Asociación Veciñal de Esteiro](#) / the Esteiro Neighbourhood Association – Ferrol, A Coruña, Galicia, Spain.
- Carlos Javier Martín Sánchez, on behalf of the [Asociación en Defensa del Río Alberche \(ADRA\)](#) / – the Association in defence of the Alberche River – Madrid, Spain.
- Francisco Caño Sánchez, as Environmental Manager and on behalf of the [Federación Regional de Asociaciones de Vecinos de Madrid \(FRAVM\)](#) / the Regional Federation of Neighborhood Associations of Madrid – Madrid, Spain.
- Jesús Abad Soria, on behalf of the [Asociación Geográfica Ambiental](#) / the Geographic Environmental Association – Solosancho, Avila, Castile and León, Spain.
- Luisa Feliu Rius, on behalf of the [INDIA asociación](#) / the Initiative Nobody Damaged no more by Irradiation of Antennas – Girona, Catalonia, Spain.
- Carlos Requejo, as Vice-President and on behalf of the [DOMOSALUD - Asociación Ciudadana por la Salud Ambiental](#) / the Citizens Association for Environmental Health – Barcelona, Catalonia, Spain.
- Alberto Andrés Casado, on behalf of the [Asociación para la Defensa de la Sanidad Pública de Aragón](#) / the Aragón Association for the Defence Public Health – Zaragoza, Aragón, Spain.
- The Directive Group of the [Asociación Vecinal Actur Rey-Fernando](#) / the Neighbourhood Association in Zaragoza district of Actur Rey-Fernando – Zaragoza, Aragón.
- Pilar Diego, on behalf of the [Plataforma contra la Especulación Urbanística y Ambiental de Candeleda](#) / the Platform against Urban and Environmental Speculation of Candeleda – Ávila, Castile and León, Spain.
- The Directive Group of the [Asociación Vecinal “Cárcavas San Antonio”](#) – Hortaleza- Madrid / the Neighbourhood Association of the “Cárcavas San Antonio” in Madrid district of Hortaleza – Madrid, Spain.
- Enrique García, on behalf of the [Asociación Vecinal “Aires Nuevos](#) of Getafe / the Getafe Centre Neighbourhood Association called “Aires Nuevos” – Getafe, Madrid, Spain.
- Manuel Campón, as president and on behalf of the [Asociación Vecinal “Antonio Canales” de Cáceres](#) / the Antonio Canales Neighbourhood Association of Cáceres – Cáceres, Extremadura, Spain.
- Alejandro Arizkun, on behalf of the [Ekologistak Martxan de Iruña](#) / the Ecologists in Action

of Iruña – Pamplona-Iruña, the Basque Country, Spain.

- Joaquin Espinazo Gonzalez, on behalf of the [Asociación de Fibromialgia, Síndrome de Fatiga Crónica y Síndrome de Sensibilidad Química Múltiple de Navarra \(AFINA\)](#) / the Navarran Association of Fibromyalgia, Chronic Fatigue Syndrome and Multiple Chemical Sensitivity – Zizur Mayor, Navarra, Spain.
- The Directive Group of the [Ecologistas en Acción de Tudela](#) / the Ecologists in Action of Tudela – Tudela, Navarra, Spain.
- Pedro Belmonte Espejo, on behalf of the [Ecologistas en Acción Región Murciana](#) / the Ecologists in Action of the Murcia region – Murcia, Spain.
- The Directive Group of the [Coordinadora El Rincón-Ecologistas en Acción LA OROTAVA](#) / the Ecologists in Action of the Orotava – Orotava Valley, Tenerife, the Canary Islands, Spain.
- [María José Moya Villén](#), as creator and webmaster of “[Mi estrella del mar](#)”, pioneer Blog in Spain dedicated to bring awareness on Multiple Chemical Sensitivity (MCS) issue – Madrid, Spain.
- The Directive Group of the [Ecologistas en Acción Estella-Lizarra](#) / the Ecologists in Action of Estella-Lizarra in Navarra – Lizarra, Navarra Spain.
- The Directive Group of the [Ecologistas en Acción de Burgos](#) / the Ecologists in Action of Burgos – Burgos, Castile and León, Spain.
- Antonio Amarillo, as president and on behalf of the [Asociación Ecologista “Jaedilla”-Ecologistas en Acción de Arahal](#) / the Ecologists in Action of Arahal – Seville, Andalucia, Spain.
- Javier Escudero Gonzalez, as Coordinator and on behalf of the [Ecologistas en Acción Palencia](#) / the Ecologists in Action of Palencia – Palencia, Castile and León, Spain.
- Andrés Canales, on behalf of the [SFC-SQM MADRID - Asociación de Afectados por síndrome de fatiga crónica y por síndrome de sensibilidad química múltiple](#) / the Madrid Association of People Affected by chronic fatigue syndrome and multiple chemical sensitivity syndrome. He is the EHS member of their Board – Madrid, Spain.
- Fernando Ocampo, on behalf of the [Federacion Vecinal de Ferrol Roi Xordo](#) / the “Roi Xordo” Federation of the Ferrol Neighbourhood Associations and as President the [Asociación de Vecinos ENSANCHEA](#) / the Ensanchea Neighbourhood Association – Ferrol, A Coruña, Galicia, Spain.
- Alberto Navazo, on behalf of the [Asociación Vecinal Monte Carmelo](#) / the Monte Carmelo Neighbourhood Association, in the Fuencarral-El Pardo district of Madrid, Spain.
- Maria Rosa Arregui, on behalf of the [Asociación Vecinal “La Flor”](#) / the Barrio del Pilar Neighbourhood Association – the Fuencarral-El Pardo district of Madrid, Spain.
- María Alonso, on behalf of the [Asociación de madres y padres “Surco” del Colegio Público Emilio prados de Sevilla](#) / the Fathers and Mothers Association of Emilio Prados School – Seville, Andalucía, Spain.
- Elena Navarro, as president and on behalf of the [Plataforma Nacional para la FM, SFC, SQM, reivindicación de derechos](#) / the Spanish Platform for Fibromyalgia, Chronic Fatigue Syndrome and Multiple Chemical Sensitivity, vindication of rights – Madrid, Spain.
- Jose Manuel Lopez-Menchero Gonzalez, on behalf of the “[Enarmonía Salud Geoambiental](#)” and as Coordinator of the [Escuelas Sin Wifi de Andalucía](#) (Fundación Vivo Sano) / school without Wi-Fi of Andalucía (Vivo Sano Foundation) – Seville, Andalucía, Spain.
- Vicente García Álvarez, on behalf of the [Asociación Leonesa Contra las Ondas](#)

[Electromagnéticas \(ALCOE\)](#) / the Lion Association against electromagnetic waves – León, Castile and León, Spain.

- The Directive Group of the [Asociación para a Defensa Ecolóxica de Galiza \(ADEGA\)](#) / The Association for Ecological Protection of Galicia – Santiago de Compostela, Galicia, Spain.
- Mª Belén Bausela Magdaleno, on behalf of the [Asociación de Madres y Padres del IES Ribera de Castilla](#) / the Fathers and Mothers Association of Ribera de Castilla School – Valladolid, Castile and León, Spain.
- Pepita Costa Tur, as president and on behalf of the [Federación de Asociaciones de Padres de Alumnos de la isla de Eivissa, FAPA Eivissa](#) / the Federation of Father and Mother Associations of the island of Ibiza – Ibiza, the Balearic Islands, Spain.
- Maria José Gomez, as president and on behalf of the FAPAVA - [Federación Provincial de Asociaciones de Madres y Padres de Alumnado de Centros Públicos de Valladolid](#) / the Valladolid Provincial Federation of Father and Mother Associations of Public primary and secondary schools – Valladolid, Castile and León, Spain.
- Servando Pérez Domínguez, as president and on behalf of the [MERCURIADOS](#) - Asociación Española de Afectados por Mercurio de Amalgamas Dentales y Otras Situaciones / the Spanish Association of Affected by Mercury in Dental Amalgam and Other Situations – Teo, A Coruña, Spain.
- Maria Isabel Martinez Calabuig, on behalf of the [AAVV Rosas-Rafael Atard y Adyacentes de Manises](#) / the Rosas-Rafael Atard (and adjacent areas) Neighbourhood Association in Manises – Manises, Valencia, Spain.
- Pilar Martín Coruña, as President and on behalf of the [Federación de Asociaciones vecinales de la Comarca del Bierzo](#) / the Federation of the Bierzo region Neighbourhood Associations – Ponferrada, León. Castile and León. Spain.
- Frank Herdegen, German [EMF/EHS activist](#)– Steinbach, Hochtaunuskreis, Germany.
- Walter Gebhard, Prof. Dr. Founding member (along with Klaus H. Kiefer) of the Carl Einstein Society (1986). Founding member and Chairman of the humanitarian association training assistance to support the youth of the third world (1981). – Bayreuth, Bavaria, Germany.
- Ángel Bayón, as Coordinator the [Comisión estatal de contaminación electromagnética de Ecologistas en Acción](#) / the Spanish Confederate Commission of electromagnetic smog of Ecologists in Action and as one of Castile and León Coordinator of the [PECCEM](#) (the Spanish State Platform Against Electromagnetic Pollution) – Valladolid, Castile and León, Spain.
- Eduard Antequera, as President and on behalf of the [Asociación ENSALUT](#) / ENSALUT Association of Catalonia and as Catalonia Coordinator of the [PECCEM](#) – Barcelona, Catalonia, Spain.
- Jose Luis Martin, on behalf of the [Coordinadora Vasca de Afectad@s por Campos Electromagnéticos \(EKEUKO-COVACE\)](#) / the Basque Coordinator Affected by Electromagnetic Fields. He is one of the Basque Country Coordinators of the [PECCEM](#) – Basauri, Biscay, the Basque Country, Spain.
- Irune Ruiz, on behalf of the [SOS Electrohipersensibilidad - Enfermedades Ambientales de Sensibilización Central \(SOS EHS-EASC\)](#) / the SOS Electromagnetic hypersensitivity - Environmental Diseases of Central Sensitization. He is contributor to the development of the ECI Manifest as one of the Basque Country Coordinators of the [PECCEM](#). She is also member of the [EKEUKO-COVACE](#) and the [Spanish Confederate Commission of electromagnetic smog of Ecologists in Action](#) – Basauri, Biscay, the Basque Country, Spain.
- Fini Manso, as webmaster of “[Radiaciones electromagnéticas fuera de Ferrol](#)”/

Electromagnetic radiation out of Ferrol. He is contributor to the development of the ECI project as one of the Galician Coordinators of the [PECCEM](#) – Ferrol, A Coruña, Galicia, Spain.

- Carmelo Santolaya, as President and on behalf of the [Asociación de Afectados de Navarra por Campos Electromagnéticos \(ASANACEN-EEKNE\)](#) / the Navarra Association of Affected by Electromagnetic Fields. He is the Navarra Coordinator of the [PECCEM](#) – Navarra, Spain.
- Pedro Belmonte as member of the [Spanish Confederate Commission of electromagnetic smog of Ecologists in Action](#), and the Coordinator of the [PECCEM](#) of the Region of Murcia – Murcia, Spain.
- Yolanda Barbazan, on behalf of the [Comisión de contaminación electromagnética de la Federación Regional de Asociaciones Vecinales de Madrid \(FRAVM\)](#) / the Commission of electromagnetic smog of the Regional Federation of Madrid Neighbourhood Associations. He is one of the Madrid Coordinators of the [PECCEM](#) – Madrid, Spain.
- Minerva Palomar, as President and on behalf of the [Electrosensibles por el Derecho a la Salud \(EDS\)](#) / the electrosensitive for the Right to Health. He is one of the Madrid Coordinators of the [PECCEM](#) – Madrid, Spain.
- Juan Manuel Puértolas, on behalf of [the Asociación Independiente para Defender la Salud \(ASIDES\)](#) / the Independent Association to Defend the Health of Aragón. He is the Aragón Coordinator of the [PECCEM](#) – Zaragoza, Aragón, Spain.
- Rubén García, on behalf of the [Plataforma Asturiana Escuela sin Wi-F](#)/ the Asturian platform school without Wi-Fi. Cangas de Narcea. He is the Asturian Coordinator of the [PECCEM](#) – Cangas de Narcea, Asturias. Spain.
- José F. Ortega, as Secretary and on behalf of The [Faculty of Education of The University of Murcia](#) - Murcia, Spain.
- Purificación Pomares Cereceda, as secretary-administrator and on behalf of Reyes Catolicos residents' association of the Orihuela - Murcia, Spain
- José Francisco Caselles Pérez, as spokesman of [Plataforma Oriolana Contra las Antenas de Telefonía Móvil -POCAT-](#) / Orihuela Platform Against Mobile Phone Antennas - Murcia, Spain.
- Rosa Pérez Tomás, as President and on behalf of the Asociación IMAGINAmurcia - Murcia, Spain.
- Pierre Le Ruz, as president and on behalf of the [CRIIREM](#) Centre de Recherche et d'Information Indépendante sur les Rayonnements Electromagnétiques / Center of Research and Independent Information about electromagnetic waves- 72000 Le Mans, France
- Janine Le Calvez, as president and on behalf of the [PRIARTEM](#), Association ayant Pour but de Rassembler Informer et Agir sur les Risques liés aux Technologies ElectroMagnétiques / French Association for information and action on the risks concerning electromagnetic technologies - 75010 Paris, France
- Sophie Peletier, as Spokerperson for «[Collectif des Electrosensibles de France](#)» / Electrosensitivity of France (PRIARTEM member), French Association to the recognition and protection of electrosensibles people. - 75010 Paris, France
- Etienne CENDRIER, as national Spokerperson of the [ROBIN des TOITS](#), Association Nationale pour la Sécurité Sanitaire dans les Technologies sans fil / French National Association for Health Security in Wireless Technologies - 75008 Paris, France.
- Philippe Tribaudeau, as president and on behalf of [Une Terre pour les Electrosensibles](#) / A

land of the EHS French Association for the recognition of EHS and the provision of "white areas" - Souvestrière, 26410 BOULC, France.

- Dominique Souillac, as president and on behalf [EHS France](#) / France EHS, Association for the recognition of the electrosensitivity and the protection of the electrosensitive people – France.
- [Alasdair Philips](#), as director and on behalf of the [Powerwatch](#) – United Kingdom.
- Elidia Da Silva and Emeline Aubert Dozeville, on behalf of the [EMOV mouvement des Victimes des Ondes ElectroMagnétiques](#) – France.
- Margaret Cousins, as Chair and on behalf of [Irish Electromagnetic Radiation Victims Network](#) (IERVN) – Ireland
- Frank Berner, as president and on behalf of [Elektrosensible und Mobilfunkgeschädigte.V.](#) – Munich, Bavaria, Germany.
- [Ethna Monks](#), as an electro-sensitive artist in Ireland, member of the Irish Electromagnetic Radiation Victims Network (IERVN) and [International Gallery of Electro-Aware Artists](#) - Wexford, Ireland
- Joern Gutbier, as president and on behalf of [Diagnose: funk](#) – Germany.
- [Paulo Vale](#), PhD in Biology, on behalf “[Movimento para a Prevenção da Poluição Electromagnética](#)”. He is one of the contributors to the development of the ECI Manifest as Portuguese EHS activist and webmaster of <http://electrosensibilidade.blogspot.com.es> – Lisbon, Portugal.
- Carlos Martínez Camarero, on behalf of the [Confederal secretariat of the occupational health and the environment of the “Comisiones Obreras” \(CCOO\) Trade Union Confederation](#) – Spain.
- Samuel Fernández, as secretary-general and on behalf of the “[Corriente Sindical d’Izquierda](#)”, Asturian Trade Union – Spain
- Julio Salazar, as secretary-general and on behalf of the [Asturian Regional of the “Unión Sindical Obrera” \(USO\) Trade Union](#) – Spain.
- Liliana Palancio, as president and on behalf of [Asociación Civil Aletheia por la vida](#) / Civil Association "Aletheia in favor of life" – La Plata, Province of Buenos Aires, Argentina.
- [Sara García Cabrero](#), on behalf of the [Health and Safety Board of the “Unión Sindical Obrera” \(USO\) Trade union Confederation](#) – Spain.
- [Domingo Jiménez Beltrán](#), as President of “[Fundacion Renovables](#)” / Spanish Foundation promoting renewable energy. The former Executive Director of the **European Environment Agency** (1994-2002). Industrial engineer. Lecturer on the master's programme on public policies, Pompeu Fabra University (Barcelona). Trustee of the Institute for European Environmental Policy (IEEP). Trustee of the Institute for European Environmental Policy (IEEP). In 2005, he founded and was Director of the Observatory on Sustainability in Spain. 2007 Spanish National Extraordinary Environmental Award. See more: [1](#) and [2](#) – Murcia, Spain.
- Margarita Trasancos Bimendi on behalf of the Permanent Commission of the [Sindicato Unitariu y Autónomu de los Trabayadores de la Enseñanza d'Asturias](#) / Asturian Teacher's Trade Union – Avilés, Asturias, Spain.
- The Directive Group of [Federación de Asociaciones de madres y padres de alumnos/as de Centros públicos de Gijón y Carreño](#) (FAPAS Xixón) / the Federation of parents' associations of Gijón and Carreño public schools (Asturias) – Gijón, Asturias, Spain.

- Kate Kheel, as director and on behalf of [Maryland Smart Meter Awareness](#), education and advocacy working to protect public health– Maryland, USA.

The first signatories / other people and organizations

- Toni Roderic, as Organizational Secretary and on behalf of the [Confederación de Los Verdes de España](#) / the Spanish Confederation of Greens and as President of [Els Verds del País Valencià \(EVPV\)](#) / the Valencian Federation of Greens – Denia, Alicante, the Valencian Country, Spain.
- Joan Carles Andrés Raga, on behalf of the electoral coalition [Compromís per Aldaia](#) – Valencia, Spain.
- Il Federal Assembly of [EQUO](#). Spanish member of the European Green Party.
- Michèle Rivasi, as French Member of European Parliament ([Europe Écologie – Les Verts](#)). He is Vice-Chair of the Group of the [Greens/European Free Alliance](#), Vice-president of the [CRIIREM](#), and Associate Professor of Biology at École Normale Supérieure in Valence. Expert in radiation protection, electromagnetic fields, major environmental issues and their relationship to public health. Founder and former President of [CRIIRAD](#), former director of [Greenpeace France](#), co-founder of the [vigilance Observatory and green alert](#) – France.
- Carmen Comes Paredes, as spokeswoman and on behalf of the Executive Board of the [VERDS EQUO Aldaia](#) – Aldaia, Valencia, Spain.